

Izhaaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 55.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 10. ure naprej v
Knafljovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.
Ispravitelj oddelka: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 35.
Podružnici: Maribor, Barvarova ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,
Račun pri pošt. čk. zavodu: Ljubljana
št. 11.843. — Praha čisto 78.188
Wien Nr. 105.441.

Ljubljana, 9. junija.

Junjsko zasedanje sveta Zveze narodov začenja z lepim uspehom francoske diplomacije. Svet se je sestel, da razpravi o 26 vprašanjih, ki so na dnevnem redu in se tičejo finančne obnove Avstrije in Madžarske, vprašanja grško-turških odnošajev, položaja narodnih manjšin v Mali Aziji, problema demilitariziranih con, vojaške kontrole v Porenu, cele vrste spornih točk glede Poljske, Gdanska, Gornje Šlezije, priprave za plebiscit v saarski kotlini itd. Če iz vzamemo zadevo gospodarske eksperte v Avstriji, ki je takorekoč že sklenjena stvar — okoli 20. t. m. odpotujeta na Dunaj preiskovat gospodarski položaj naše severne sosedice dva izvedenca Zveze narodov, angleški ekonomist Layton in pariški vseučiliški profesor Rist — bo dogodek prvega dne konference nedvomno zatemnil vsa nadaljnja prijetja pri ženevskih posvetovanjih.

Agence Havas in za njo vse svetovno časopisje poroča, da je prišlo med angleškimi in francoskim znanjnim ministrom do popolnega sporazuma v vseh bistvenih točkah, ki se tičejo odgovora na nemško garancijsko ponudbo. »Jutro« je že večkrat razpravljalo o dolgotrajnih pogajanjih med Parizom in Londonom v zadevi zapadno-evropskega varnostnega pakta. Bili so trenutki, ko se je zdelo, da načelne razlike, ki so obstajale med obema kabinetoma v pogledih na statut Evrope po svetovni vojni onemogočilo sporazum med Veliko Britanijo in Francijo. Nemška nacionalistična diplomacija, ki je zasnovala garancijsko ponudbo v upu, da se iz nje razvije lažljiva razdora to-in-onstran preliva La Manche, je že skoro slavila zmago. Z njo so se zlohotno veselili vsi prijatelji predvojnega razmer v srednji Evropi, vsi sovražniki zmagovite Antante in nacionalnih držav, ki so nastale na razvalinah premaganih germanskih sil.

To veselje, se zdi, je bilo prezgodnje. Sporazum, kakršen se je po najnovejših informacijah sklenil v Ženevi med Briandom in Chamberlainom, je takšen, da podira v prah vse načrte in vse upo-slovanje. Če se uresniči vest, da Anglija dopušča Francijo, da sme v slučaju napada Nemčije na Poljsko in Češko-slovaško prihiteti na pomoč obema slovanskima republikama skozi demilitarizirano in nevtralizirano porenko ozemlje, potem je odstranjena glavna skrb in bojazen, ki so jo imele vzhodne in južne sosedice pri garancijskih pogajanjih.

Nemški imperijalisti in njihovi pomagači so razumeli garancijski pakt med Francijo, Belgijo, Anglijo, Italijo in Nemčijo tako, da se zagotovi nedotakljivost renške črte, nedotakljivost tako za Nemčijo kot za Francijo v vsakem slučaju. Če bi se Nemčija n. pr. zapletla v vojno s Poljsko, ne bi smela Francija prekoračiti s svojimi četami renskega pasu. Nemčija bi mogla nemoteno obračunati s Poljsko. Ženevski razgovor je razčistil to bistveno vprašanje in v tem smislu, da dobi Francija proste roke za izvrševanje svojih obveznosti kot članica Zveze narodov in zaveznica Poljske in Češko-slovaške.

Sedaj ima besedo Nemčija. Dr. Luthrov kabinet lahko sprejme ali pa odkloni odgovor, ki ga dobi v kratkem na svojo garancijsko ponudbo. Nemška nacionalistična diplomacija mora odkriti svoje karte. Če je hotela s svojo noto-vo izzvati spor in razdor med Francijo in Anglijo na eni strani, ter Češko in Poljsko na drugi, se je vstela. Antanta stoji trdna. Nemčija pa mora zopet enkrat polagati izpit iz iskrenosti, predmeta, za katerega ne kaže mnogo nadarjenosti.

Jugoslovenci in Slovani splošno smo zainteresirani na tem, da za dogleden čas nihče ne dira v mirovne pogodbe. Zato bi Briand - Chamberlainov sporazum pozdravili še z večjim veseljem, ako bi garancijski pakt garantiral tudi nemške vzhodne meje na enako jasen in odločen način kakor zapadne. Žal se je to izjalovilo ob pasivnosti Anglije. Poljska bo morala s tem dejstvom računati in stremeti za tem, da si poleg Francije zagotovi še drugo oporo.

Kljub temu pa pomeni angleško-francoski sporazum ogromno pridobitev ne samo za Evropo, ampak za ves svet, ki se ga zato tudi iskreno veseli.

Nemiri v Rusiji

Bukarešta, 9. junija. a. Preko Odese javljajo iz Rusije, da je prišlo zadnje dni do hudih bojov med ostanki Vranglove vojske, katerim se je pridružilo toliko pristašev bivšega režima, da se je zbrala armada približno 50 tisoč mož, ter med rečimi četami. Prvi boji so bili ob Berezini. V naslednjih bojih pa so bili Vranglovci vrženi preko Minska. V Bukarešti se poudarja, da te vesti niso dočela zanesljivo, dodaja se pa, da sovjetski listi sami objavljajo poročila, da je prišlo v okolici Minska in Grodna do velikih mirovov, ki jih je moglo čele vojaštvo udušiti.

Minister Ninčič o naših odnošajih do Bolgarije

V odgovoru na interpelacijo dr. Voje Marinkoviča je podal zunanji minister dr. Ninčič v Narodni skupščini temeljit in vsestransko odobran ekspezo o naših odnošajih do Bolgarske.

Beograd, 9. junija. Današnje dopoldansko skupščinsko sejo sta izpolnila s svojima govoroma zunanji minister dr. Ninčič in posl. dr. Voja Marinković. Zanimanje za to sejo je bilo zelo živahno tudi v diplomatskem svetu. Vsi klubi so imeli dopoldne svoje seje in se je tudi vlada sestala v ministrski sobi h kratki seji, ki ji je prisostvoval tudi ministrski predsednik Pašić, dasi je nekoliko bolehen.

Sestanek skupščine je bil odprt ob 11. dopoldne. Po prečitani zapisniki in izvršenih formalnostih so bile prečitane nekatere interpelacije, na kar se je prešlo na dnevni red ter je dobil besedo zunanji minister dr. Ninčič, ki je dejal, da je posl. dr. Voja Marinković naslovil nanj interpelacijo z osmili vprašanji v zadevi Bolgarske. Poslanec Marinković vprašuje, ali mu je znana zahteva bolgarske vlade po povečanju dovoljenega vojaškega kontingenta. Minister je odgovoril, da mu je to znano.

Na drugo vprašanje, ali se je strinjal s to zahtevo, je zunanji minister odgovoril, da se ni strinjal. Na vprašanje, ali je pravčasno obvestil zavezniške sile, zastopane v poslaniškem svetu, o stališču naše vlade, je odgovoril, da je to storil pravčasno, nakar je podal nekatera podrobna pojasnila. Letos je bolgarska vlada poslala poslaniški konferenci dve zahtevi radi povečanja vojaškega kontingenta. Prvo zahtevo je poslala 7. marca t. l., ko je zahtevala, naj se ji preko kontingenta, odobrenega po neullski pogodbi, dovoli še nov kontingent 4000 vojakov. Bolgarska vlada je utemeljila to zahtevo, da ji je povečani kontingent potreben predvsem za borbo proti komunistični akciji in zato, da bi mogla vzdrževati mir in red v državi. Prepričana, da Bolgarski ni potrebno tako povečanje vojske, da je njena vojaška moč popolnoma zadostna za borbo proti komunistični nevarnosti in za vzdrževanje reda in mira v državi, se je naša vlada sporazumela z rumunsko vlado, da izroči potom svojega poslanstva v Parizu poslaniški konferenci noto, v kateri se opozarja na neutemeljenost bolgarske zahteve. Zato je zahtevala, da se naj bolgarska zahteva odkloni, ker smatramo, da je za vzdrževanje reda v Bolgarski zadostna policija, katere se more povečati z 17 orožniškimi batalijoni in 8 orožniškimi konjeničnimi polki, ki sedaj ne vrše policijske, ampak vojaško službo. Poslaniška konferenca je po zaslišanju vojne-ga komiteja odobrila povečanje bolgarske vojske in sicer ne za 4000 vojakov, ampak za 3000 vojakov pod pogojem, da mora biti novi povečani vojaški kontingent razpuščen najpozneje do 31. maja t. l.

Po atentatu na kralja Borisa in po katastrofi v cerkvi sv. Nedelje je bolgarska vlada, računajoč na vtiis teh dogodkov v Evropi, stavila takoj 17. aprila zahtevo, naj se ji dovoli novo povečanje vojske za 10.000 mož, kar je utemeljevala z nujno potrebo vzdrževanja reda in mira. Mi smo tudi tedaj smatrali, da ima bolgarska vlada v to svrhu dovolj moči na razpolago v svoji policiji. Pod vtisom nesreče, ki se je tedaj zgodila v Sofiji, je poslaniška konferenca po zaslišanju vojaškega komiteja zelo hitro, skoro vrta na nos, sklenila, da se Bolgarski dovoljuje novo povečanje za 10.000 vojakov, vendar pa samo začasno in da se najkasneje do 31. maja t. l. ali pa prej na zahtevo likvidacijske komisije v Sofiji mora razpustiti.

Vojni komite je na poslaniški konferenci naglašal, da se strinja s stališčem naše vlade, da ima bolgarska vlada dovolj obo-rožene sile za vzdrževanje reda v danem trenutku, vendar pa je poslaniška konferenca smatrala, da je bodočnost polna negotovosti in da je bolje, ne izpostavljati se morebitnim iznenadenjem, ki bi mogla nastopiti, ako bi morala bolgarska vlada iz različnih krajev države odtegniti vojaške čete. Poslaniška konferenca je ta sklep utemeljevala s tem, da je potrebno, vzdržati mir v Evropi in da je v interesu vseh držav, da se ohraniti v Bolgarski mir in red. Po sprejetem sklepu poslaniške konfe-rence smo mi v sporazumu z rumunsko in grško vlado vložili pri njej protest, ker se je proti naši zahtevi sprejel ta sklep brez sodelovanja zainteresiranih držav. Iz tega je razvidno, da naša država v vprašanju povečanja bolgarskega vojaškega kontingenta ni bila nevtralna, temveč da je nasprotno bila jasna in energična v svojem stališču določb mirovne pogodbe, zlasti pa njenih vojaških določb.

Glede koncentracije bolgarskih emigrantov v notranjosti države je izjavil zunanji minister, da se je po dveh nebljubih incidentih, ki sta se dogodila v Nišu med dvema emigrantskima taboroma, sporazumel z notranjim ministrom ter določil drug kraj bivališča, ker Niš ni primeren za to svrhu.

Na peto vprašanje, kaj je storil, da se spoznajo zavezniške sile in evropsko javno mnenje s pravim položajem v Bolgarski in kaj je storil za varstvo pred klevetami, da je naša država kolikor toliko kriva razmer v Bolgarski, je odgovoril zunanji minister,

da je uporabil vsa sredstva, ki jih ima kot zunanji minister na razpolago za spoznavanje evropskega javnega mnenja in oficijel-nih evropskih krogov s pravim položajem v Bolgarski, in da je ravno tako uporabil vsa sredstva za razpršitev vseh klevet, ki so se pričele širiti v gotovem trenutku o soudeležbi naših oficijelnih krogov pri atentatu v Sofiji. Ugotovil je, da mu ni bilo to težko storiti, ker ni nikdo od objektivnih činiteljev v Evropi smatral tozadevne vesti za resne, tem manj, ker so jih demantirali tudi oficijelni bolgarski predstavniki.

Na šesto vprašanje, ali niso zavezniške sile dolžne zahtevati jamstva, da gre pri povečanju vojaškega kontingenta v resnici samo za pobijanje komunističnega nasilja je dr. Ninčič izjavil, da so zavezniške sile dolžne to storiti, in v kolikor je počen, so imeli gotovi zastopniki tujih sil v Sofiji navodila svojih vlad, da se povečanje vojaškega kontingenta dovoljuje pod pogojem, da se ne uporablja za borbo proti zakoniti opoziciji, temveč samo proti političnim strankam, ki vrše nelegalno politično borbo.

Na sedmo vprašanje, ali mu je znano, da naša vlada nima pravice vmešavati se v notranje bolgarske zadeve, ker je to vprašanje zelo delikatno, je odgovoril minister: Mi nimamo nobene pravice vmešavati se v bolgarske notranje zadeve, niti smo edini pozvani v Evropi, da govorimo v imenu človečanstva. Mi in vsa Evropa spremljamo z zanimanjem in simpatično boj, ki se vodi ne samo v Bolgarski, temveč v katerikoli drugi državi proti splošnemu neprilatelju naše in vse kulturne družbe, ki se vodi proti komunistični akciji. To zanimanje pa je moralna podpora, na katero more bolgarska vlada računati in skler samo za ta boj. V kolikor bi šla v uporabi drakonskih ukrepov dalje, v kolikor bi se uporabljali ti ukrepi proti političnim organizacijam, ki vodijo legalno borbo, ne verjamem, da bi naša vlada v našem in evropskem javnem mnenju odobravanje. Radi tega ne verjem, da bi Bolgarska uporabljala drakonske ukrepe v takem slučaju.

Na osmo vprašanje, kaj misli vlada storiti, ako bolgarska vlada ne misli razpustiti nadstevnih čet po 1. juniju t. l., je izjavil zunanji minister, da ne misli ničesar storiti, ker je bolgarska vlada obvestila poslaniško konferenco, da se razpuste nadstevne čete dne 31. maja. Zatem je dr. Ninčič izjavil, da je bolgarska vlada zahtevala od poslaniške konference, naj se ji podaljša rok preko 31. maja. Naša vlada je v sporazumu z rumunsko in grško vlado vložila protest pri poslaniški konferenci, češ da ni potrebno podaljšati roka. Konferenca poslaniškov je ostala pri tem roku in odredila potom likvidacijske komisije v Sofiji, da se ima povečani kontingent razpustiti dne 31. maja.

Decembra meseca je svet Zveze narodov sklenil, da se ustanovi posvetovalni odbor za vojaška vprašanja vseh onih držav, ki spadajo pod razorožitveno kontrolo. Ob tej priliki je svet Zveze narodov sklenil, da morejo biti člani kontrole samo one države, ki so zastopane v svetu. Na naše korake sporazumno z rumunsko in češko-slovaško vlado je svet Zveze narodov na svojem zasedanju meseca decembra lanske leto v Rimu, ko je bil kot zunanji minister sam prisoten, izpremenil ta svoj sklep in sklenil, da morejo biti izvoljene v posvetovalni odbor tudi direktno zainteresirane države. Sprejel je sklep, da more biti v vojnem in investicijskem odboru za Bolgarsko zastopana tudi naša država po svojem zastopniku. Mi smo tega člana določili in v posvetovalnem odboru zastopa našo državo eden naših divizijskih generalov, ki nas tudi zastopa v vseh vojaških vprašanjih Bolgarske.

Zunanji minister je ob koncu svojega govora poudarjal, da naša država z veliko pozornostjo vodi našo zunanjo politiko in da se je vedno trudila varovati interese naše države.

Govor zunanjega ministra je bil sprejet z živahnim odobravanjem.

Klerikalno-socijalistična vlada v Belgiji

Bruselj, 9. junija. a. Designirani ministrski predsednik Pouillet je sestavljal nastopno ministrsko listo: Ministrski predsednik in minister za narodno gospodarstvo Pouillet, podpredsednik in minister za zunanje zadeve Vandervelde (socialist), minister za finance ravnatelj narodne banke Janssen, minister za poljedelstvo De Lidkerke (katolik), pravosodni minister Tschoffen (katolik), minister za znanost in umetnost Huysmans (socialist), minister za notranje zadeve La Bouille (stalni poslanec mesta Liege), minister za industrijo in delo Wauters (socialist), prometni minister Ansele (socialist), vojni ministrstvo še ni zasedeno. Pouillet upa, da ga bo sprejel general Kestens. Tudi za ministrstvo za kolonije upa Pouillet, da ga bo prevzel dosednji minister Carton.

Bolgarska debata v skupščini

Patriotičen govor dr. Voje Marinkoviča. — Po zaključni besedi dr. Ninčiča je bila zvečer vladi izglasovana zaupnica.

Beograd, 9. junija. p. Za ministrom dr. Ninčičem je povzel besedo

dr. Voja Marinković,

ki je izjavil:

Mednarodni položaj naše države je tak, da moramo hrižno paziti, da v pretres naše zunanje politike ne vnesemo notranjepolitičnih zadev. Nekateri smatrajo, da je zunanji položaj naše države danes lažji, kakor je bil pred svetovno vojno. To je zmotna. Naša država se sicer res nahaja v mnogo boljšem položaju, ker je dandanes neprimerno jačja in zato vse več pomeni v evropski in mednarodni politiki. Stvarno pa je naš položaj inak težji in bolj odgovoren, kakor leta 1914., kar bi se zdelo paradokso, ako ne uvažujemo činjenice, da je naša zunanja politika pred svetovno vojno zavisela od dveh velikih faktorjev: Rusije in Avstrije. Danes tega ni. Ako naša država ne bo dovolj čvrsta za samozaščito, ne more računati na mednarodni interes, ki bi jo mogel zadostno ščititi. Mi smo edini v Evropi z nesigurnimi granicami, ki niso prirodno obeležene, in se moramo boriti s sedmimi sosedi. Smo v sličnem položaju, kakor Prusija v 17. stoletju in se moramo boriti proti možnosti kakršnekoli koalicije, naperjeno zoper nas. Ker je torej naš položaj tako težaven, moramo trditi zunanje-političnih problemov opravljati, vso svojo resnostjo in vsem patriotizmom, pustivši ob strani vse drugo. Naj bo na krmlu katerakoli vlada, mi moramo želiti samo to, da vodi dobro zunanjo politiko. Ako se to ne bi godilo, imamo vedno povod, da z njo obračunamo. Položaj naše države diktira stalno linijo v zunanji politiki: ohranitev stanja, ki ga zalamujejo mirovne pogodbe. Ta potreba stalnega pravca v zunanji politiki se malokje občuti tako kot pri nas, osobito kadar je beseda o odnošajih med nami in Bolgarijo.

V Bolgariji je jasno opaziti dve nasprotni struji. Prva zahteva rušitev mirovne pogodbe, druga se želi spoprijeti s sedanjim stanjem in deluje za napredek države v mejah mirovnih zaključkov. Mi moramo podpirati one, ki hočejo graditi bodočnost Bolgarije v obsegu mirovnih pogodb. Nam nasprotni elementi sicer dandanes ne morejo proti nam nastopiti odkrito kot sovražniki, ker bi to bil za Bolgarijo direkten samomor, toda oni prežijo na primeren trenutek, kakor so ti isti elementi prežali od julija 1914 do septembra 1915. Zato moramo mi dobro paziti, da se ne zgodi vnovič, kar se je zgodilo leta 1915.

Dr. Marinkovičeva izvajanja so bila kvitirana z burnim odobravanjem, na-

kar je predsednik Trifković ob 12.30 zaključil dopoldanski sestanek.

Popoldanski sestanek je pričel ob 3. Govorili so klerikalec Veseniak. Ljuba Mihajlovič (davidovičevič), radikal Jovan Čirković, zemljoradnik Moskovljevič, za njimi pa dobi besedo radikal dr. Vasa Jovanović, čigar govor je vzbudil v zbornici veliko pozornost. Govornik naglašal, da je smer naše zunanje politike jasno načrtana. Shraniti treba stanje, ki ga določajo mirovne pogodbe. Vsa politika Male antante se naslanja na zaščito mirovnih pogodb. Dr. Jovanović govori obširneje o komunistični opasnosti. Središče te akcije za Srednjo Evropo je Dunaj, za Balkan pa Bolgarska. Govornik se nato bavi s historijatom razvoja dogodkov na Bolgarskem in s koraki naše vlade in predlaga končno prost prehod na dnevni red.

Za njim dobi besedo še enkrat zunanji minister dr. Ninčič, ki zavrača trditve dr. Marinkoviča, da je vlada izpremenila svojo zunanjo politiko do Bolgarske. Interpelant pravi, da izgleda, kakor bi naša vlada sodelovala z Bolgarsko pri ustvaritvi protiboljševiške fronte. Govornik je že tolikokrat demantiral časopisne vesti o osnovanju take fronte kjer naj bi naša država sodelovala. Demantiral je tudi trditve iz Moskve, da je Chamberlain deloval za ustvaritev take fronte in se je o tem pokajal v Rimu. Minister naglašal stališče vlade glede akcije tretje internacionale, ki je znano Narodni skupščini. Organizacije te internacionale nikakor niso miroljubne in konstruktivne. Vedno izbirajo ono mesto, kjer je šibkejši odpor, da bi ondi skušale prodrati in od tam zanesti v svet splošno revolucijo.

Dr. Ninčič naglašal, da se naša zunanja politika napram Bolgarski ni izpremenila, in pri tem bo tudi ostalo. Na Bolgarskem imajo glavno besedo makedonske organizacije, ki povzročajo toliko gorja našemu narodu in ki vedno pribavljajo vnađe v našo kraljevino. Vsaka vlada in vsak režim na Bolgarskem, ki trpi take razmere, ovira razvoj one politike, o kateri govori doktor Marinković in s katero mi vsi soglašamo.

Dr. Ninčič zaključuje svoj govor ob 9.20 zvečer. Zbornica preide na glasovanje in sprejme z večino glasov predlog dr. Jovanoviča za redni prehod na dnevni red.

Prihodnja seja jutri dopoldne. Dnevni red: nadaljevanje poročila odbora o zakonskem načrtu glede kmetijskih kreditov in poročilo anketnega odbora o spornih mandatih radičevcev.

Delovni program Narodne skupščine

Zadeva radičevskih anketiranih mandatov bo vrnjena verifikacijskemu odboru. — Nove dvanaistine. — Odhod Pašića na dopust.

Beograd, 9. junija. p. Glavna politična pozornost je veljala danes veliki skupščinski debati o Bolgariji. V parlamentu so se za časa razprave sestali ministri pod Pašićevim predstvom ter so razpravljali o nadaljnjem delovnem programu Narodne skupščine.

Jutri se bo končala debata o kmetijskih kreditih ter bo zakon izglasan. Verjetno bo s tem izpolnjena še cela seja skupščine.

V četrtek radi Telovega skupščina ne zboruje. V petek pride na dnevni red razprava o poročilu anketnega odbora, postavljenega za preiskavo o osnorenih radičevskih mandatih. Debatu bo trajala najbrž nekaj dni. Kakor izgleda dosedaj, bo večina parlamenta sklenila, da se cela zadeva ponovno izroči verifikacijskemu odboru in da bo končna

rešitev tega vprašanja postala aktualna proti koncu tega meseca. Medtem bo parlament razpravljal o zakonskih projektih, ki bi bili v odborih že gotovi. Računa se, da bi prišli na vrsto predvsem tiskovni in pozneje invalidski zakon. Pred počitnicami bo Narodna skupščina odobrila še nove dvanaistine za avgust, september, oktober in november ter event. razpravljala tudi o obtožbenem predloku opozicijskega bloka proti ministru Lukiniću.

Za danes je bil napovedan povratek kraljevske dvojice. Kralji na prišel ter se vrne najbrž šele čez par dni.

Sedaj je gotovo, da odide Pašić prihodnji mesec na daljši odhodi in se to splošno smatra kot dokaz, da v politični situaciji ni pričakovati nobenih važnejših dogodkov.

Vsečina angleško-francoskega sporazuma

Francoski odgovor na nemško garancijsko ponudbo. — V mirovne pogodbe ne sme nihče dirati. — Nespremenljive so tudi vzhodne nemške meje.

Pariz, 9. junija. s. Glavne smernice francoskega odgovora Nemčiji se bodo določile najbrž še danes. Francija bo oficijelno sprejela nemško ponudbo garancijskega pakta, stavila pa k njej svoje spremembevalne zahteve. Predvsem bo francoski odgovor izrecno ugotovil, da garancijski pakt na noben način ne bo nadomeščal nobenega paragrafa mirovne pogodbe, temveč da bo le okrepil in izpolnil mirovne pogodbe. Vsako sovražno stališče, ki ga bi Nemčija zavzela napram eni signatarnih držav, se bo smatralo kot casus belli ter povzročilo potrebne odredbe. Francija si pridržuje v garancijskem paktu pravico v vsakem trenutku z vojaškimi silami prekoračiti Ren, ako bi Nemčija napadla Poljsko ali Češko-slovaško, Anglija si varuje popolno svobodo glede svojega postopanja v slučaju sovražnosti ob vzhodnih mejah Nemčije. No-

beno razsodišče ne more razpravljati o mejah, ki so določene v mirovnih pogodbah. Končno bo Briand Nemčijo še enkrat pozval, naj prijavi svoj vstop v Zvezo narodov.

Francoski odgovor bo poslan Nemčiji še ta teden. Pogajanja za garancijski pakt morejo pričeti takoj, vendar pa bo pakt stopil v veljavo šele tedaj, ko bo Nemčija postala član Zveze narodov.

Aventinska opozicija in kraljev jubilej

Rim, 9. junija. s. Aventinska opozicija je zaprosila kraljevega adjutanta generala Cittadinija, da bi posredoval, da bi bila sprejeta v advencijski pri kralju. Dosedaj na to vprašanje še ni odgovora. Znano je, da so aventinska opozicija dosedaj še ni udeležila nobene prireditve v proslavo 25. obletnice kraljevega vladanja.

Moralni in politični krah sporazumašev

Nedeljski govor dr. Korošca je do golega razkril klerikalno-radičevsko-davidovičevsko sleparijo.

Zagreb, 9. junija.

Nocojšnja »Riječ« v zvezi z nedeljskim obupnim govorom dr. Korošca razpravlja o moralnem in političnem kraku bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije ter piše:

Zanimivo je, kako se »veliko historično delo sporazuma«, kakor so tvorci opozicijskega bloka nazivali svojo akcijo, stopnja samo od sebe razkrinjuje in razločuje kot prosti humbug. Vsi vemo, da je »Blok narodnega sporazuma« ustanovljen predvsem radi radičevcev. Govorilo se je, da je treba pomiriti in spajati Hrvate iz centralističnih kremljev Pašića in Pribičevića. Kakšni so pogoji tega sporazuma nismo nikdar izvedeli. Čuli smo le splošne fraze in zaman smo se trudili, da iztisnemo iz blokašev kakšno resnico o konkretnih formah sporazuma. Le to so nam s častno besedo zatrjevali, da je sporazum gotova stvar in da zadovoljiva vse Hrvate.

Sedaj vemo naenkrat, da radičevci iščejo povsem drugačen sporazum nego je oni, na katerega misli dr. Davidović. Davidoviću je bilo glavno, da se iz sporazumevanja predvsem eliminirajo Pašić in nekateri uglednejši radikali, a Pavlu, odnosno Stjepanu Radiću je v novi situaciji glavno in prav za prav edino važno, da se napravi sporazum baš s Pašićem in temi uglednimi radikali. To je zares prvovrstna senzacija!

Blok je formiran, da spasi radičevce od radikalov, a glej, akcija spasovanja se nekoliko zastavi in radičevci hitijo naravnost v naročje radikalov! Partizanski konzorcij, ki se imenuje »Blok narodnega sporazuma« je strašno hud in se čuti izigranega: gros akcionarjev se je izneveril. Radičevci so našli novo vrsto sporazuma, ker so izračunali večjo rentabiliteto v družbi RR nego v

kompaniji s klerikalci, spahovci in davidovičevci. Ta sporazum je seveda povsem strankarski in partizanski. Dr. Korošec ima pravo, da se jezi. On je smatral, da bodo radičevci vztrajali v stanju »hrvatskega naroda«, da bi sporazumaški slepariji mogel biti še nadalje obešen plašč narodnega sporazuma, a radičevci so pokazali, da jim je tako zvani narodni sporazum samo sredstvo, a strankarski sporazum s radikali cilj, ki bi jim, ako bi ga dosegli, omogočil učvrstiti zopet svoje pokobilebane pozicije. Ostali v opoziciji je za radičevce brezupno.

Kaj preostaja sedaj razjarjenemu gospodu Korošču in njegovim zaveznikom? Komu bo sedaj opozicijski blok vsilil svoj projekt sporazuma, ko ga radičevci, odnosno kakor oni pravijo, Hrvati, nočejo? Kupčija s sporazumom je skrahrala, ker radičevci menijo, da je Pašić boljši kupec nego Davidović in Korošec.

Tako daleč je torej privzela prevrantska in humbuška politika s sporazumom. Izkazala se je kot falzifikat onega nepovornega sporazuma, ki je izključno mogel v unitarističnem okviru in katerega moji že sprovedli. Radičevcem je slobodno, da se pridružijo, toda ne bo jim dovoljeno, da na tej unitaristični osnovi karkoli menijo. »Sporazumaštvo« je postalo popolna zmešnjava in se bo končalo s krahom in razpadom opozicijskega bloka ter popolno kapitulacijo radičevščin. Opozicijski blok je sedaj radičevcem postavil nekaj ultimatum do srede. Morda bodo skrpali še kakšen kompromis, ker so razgovori z radikali zastali. Z razpadom »Blok narodnega sporazuma« bo izginila iz našega političnega življenja velika strankarska sleparija.

Kaj zahtevajo zavezniški od Nemčije?

(Vsebina zavezniške razorožitvene note.)

Pariz, 6. junija.

Časopisje prinaša dolge izvlečke iz besedila razorožitvene note, ki jo je v četrtki izročil angleški veleposlanik v Berlinu lord d'Abernon, spremljan od zavezniških predstavnikov, nemškemu državemu kanclerju dr. Luthru.

Po kratkem uvodu ugotavlja nota: »Zavezniške vlade smatrajo za potrebno naglasiti splošno vprašanje, da bi vsi pogreški Nemčije (namrad dolžbam o razorožitvi), če se takoj ne popravijo, omogočili naknadno nemški vladi uzpostavitev armade, urejene po načelu oboroženega naroda, v formalnem nasprotju s mirovno pogodbo, ki določa, da mora biti nemška vojska izključno namenjena za vzdrževanje reda na teritoriju in kot obrambna policija.«

Nota poudarja, da so zavezniške vlade pripravljene dati povode za izpraznjenje prve zasedbene cone, kakor hitro bo Nemčija popravila prestopke proti določbam o razorožitvi. Tedaj se bo umaknila tudi zavezniška nadzorstvena komisija in pozval se bo Svet Zveze narodov, da on prevzame vojaško nadzorstvo nad Nemčijo. Važno pri tem je, da nota izrecno poudarja, da kolikšna cona ne bo izpraznjena prej, dokler Nemčija popolnoma ne izvede celokupnega programa razorožitve.

Kaj mora storiti Nemčija za razorožitev?

Nota navaja v štirih prilogah vse nemške prestopke proti razorožitvi in postavlja tozadevne zahteve. Mi se bomo omejili na korake, naperjene proti taini armadi, ki jo je organiziral vojni minister Gessler in general von Seekt. Najvažnejši med njimi se tičejo priprave kadrov policije in državne brambe, obnove starega generalnega štaba in vrhovne komande ter materialne priprave (tovarne in skladišča orožja).

Državna policija.

Dosedanji njeni efektni znašajo 180 tisoč mož mesto 150.000, ki jih je dovolila boulogneška nota. Vrh tega obstoječe posebne pomožne policijske čete (Hilfspolizei, Netzpilizei itd.). »Schuttpolizei« ima čisto vojaški značaj. Ona je organizirana v epotah, nastanjena v vojašnicah in ima svoje lastne generalne štabe. Izveščana in oborožena je kot redna armada. Njeno osobje je najeto za 12 let kot vojaški »Reichswehr«, namesto da se angažira kot uradništvo za celo življenje. Postoji tudi popoln sistem brezčičnega brzojava, čigar osobje pripada policiji.

Nota zahteva, da se morajo efektni policije znižati na 150.000 mož in da se ji mora dati značaj pokrajinskega in občinskega organizma. Popolnoma se mora odpraviti novačenje in vezbanje po vojaškem vzorcu. Nota navaja natančen seznam orožja, ki ga sme imeti policija. Medzavezniška vojaška nadzorstvena komisija bo določila kraje, v katerih bo dovoljena državna policija in večja mesta, kjer bo smel biti del državne policije nasanjen v vojašnicah.

Organizacija nemške armade.

Vrhovna komanda bi morala pripraviti vojnemu ministru, ki bi mu pomagala vojna uprava (Heeresleitung). V resnici pa ima šef vojne uprave moč generalisima, ki naravnost zapoveduje komandantom armadnih zborov. Ta kršitev se mora odpraviti.

»Heeresleitung« je organizirana tako nekako kot generalni štab pred vojno. Ona se bavi z izveščanjem kadrov, vstevši dopolnilne kadre; z vojaškim

izurjenjem mladine, s pripravo armade na vojno, s pripravo mobilizacije. »Heeresleitung« se mora izpremeniti tako, da izžubi značaj generalnega štaba. Odpraviti se morajo pisarne, ki so namenjene vojaški izobrazbi mladine v zvezi s patriotskimi organizacijami, nadzorstvu orožja in materialja, strune in plinov in železnice in svrhu mobilizacije. Odpraviti se morajo štiriletni kurzi za generalni štab. Odpraviti se mora vojaška organizacija železniške uprave. Razpršiti se mora železniški material, ki je nakupljen za transporte v slučaju mobilizacije. Ta material je večji kot leta 1914, in šteje 200.000 vagonov, dočim bi 10.000 vagonov zadostovalo za prevoz »Reichswehra«.

Orožje in vojni material.

Nota prinaša seznam 11 privatnih tovarn, ki so prej izdelovale vojni material in v katerih obstoje še številni izdelovalni stroji (čez 800 strojev v Karlsruhe, 885 v Oberdorffu, 1373 v Vittenau itd.). Nadalje navaja velike množice materiala, nakupljenega v skladiščih državne brambe. Vsi ti dodatki se morajo odpraviti, tako, da bo izdelava orožja in vojnega materiala nemogoča. Reichswehr mora izročiti vse jeklene čelade, dovoljeno bo le neko število mask proti strupenim plinom.

Artillerija trdnjave Königsberg in baterije velikega kalibra v Vangeroffu Svinemunde in Wilhelmshafnu se morajo izpremeniti v fiksni material. Nota končno predpisuje posebno nadzorstvo nad 115 topovi nemške obalske obrambe

Glasilo dr. Korošca obsojeno

Maribor, 9. junija.

Med glasili klerikalne stranke, ki jim je kraja časti političnim nasprotnikom in obrekovanje edini poklic, prvačita mariborska »Naša Straža« in »Slovenski Gospodar«. Oba lista, ki ju tiska Cirilova tiskarna v Mariboru, sta leta napadala napredne ljudi na najgubnejše načine ne da bi se jima moglo priti do živga, ker so se odgovorni uredniki skrivali za poslansko imuniteto. Zgodilo se je, da so si morali prizadejati sami poslati zadoščenje, ker ga niso mogli radi tega dobiti pred sodiščem. Ko sta morala ta dva lista zamenjati odgovorna urednika in ko je bilo onemogočeno zlorabljanje poslanske imunitete, je bilo proti »Naši Straži« skoro čez noč vloženih okrog 30 tožb.

Danes se je moral pred sodnikom zagovarjati odgovorni urednik »Naše Straže«, Januš Golec, radi obrekovanja, ki jih je objavilo dr. Koroščevo glasilo v času volilnega boja proti gosp. Robniku, nadučitelju pri Sv. Juriju ob Pesnici, nadalje radi napadov na vodjo kolodvorske pošte v Mariboru gosp. Jakubu Novaku in na poštnega inšpektorja dr. Frana Janžekoviča v Ljubljani. Zadnjima dvema je »Naša Straža« očitala naravnost zlorabo uradne oblasti in zanemarjanje službene dolžnosti iz strankarskih ozirov. Dr. Janžekoviča je opsoval kot diktatorja, ki preganja poštna uradnike kar na veliko itd.

Ko je bila »Naša Straža« poklicana pred sodišče na odgovor, je njen odgovorni urednik seveda zlezel pod klopi. Izjavil je, da žaljivi člankov niti čital ni ter ni niti poskusil doprinesiti dokaza resnice. Inkriminirani članki so izšli meseca januarja in februarja v »Straži«, iz nje pa so prešli tudi v ljubljanskega »Slovenca«.

Pri prvi razpravi je skušal odgovorni urednik dr. Koroščevo lista zavleči obsojdo z zahtevo, naj sodišče počaka na zaključitev preiskave v vseh 30 tožbah proti »Naši Straži« in »Slov. Gospodaru«. Nadučitelja Robnika so nam-

reč klerikalci napadli tudi v »Slov. Gospodaru«, ki je med prinstim ljudstvom ob meji bolj razširjen.

Danes pa je bil storjen konec vsemu zavlačevanju in izgovarjanju. Dr. Koroščevo »Naša Straža« in »Slov. Gospodar« sta bila obsojena na 900 Din globe in plačilo vseh stroškov (3 odvetnike), razsodbo pa morata oba lista objaviti na lastne stroške na istem mestu, kjer sta objavila napade.

V koliko bo ta obsodba vplivala na pisavo mariborskih klerikalnih listov, ne moremo vedeti, ker smo že davno izgubili vero v njihovo resnicoljubnost in poštenost, vsekakor pa smo prepričani o upravičenosti pregovora, da »božji mlini meljejo počasi, a gotovo.«

Politične beležke

+ Skupščina SDS v Sisku. Iz Siska poročajo, da se vrše tamkaj velike priprave za nedeljsko skupščino SDS, na kateri bo govoril prosvetni minister Sv. Pribičević. Skupščine se namerava udeležiti zlasti mnogo seljakov iz okolice Siska in obeta postati velika manifestacija samost. demokratske stranke.

+ Krščanski socialci so imeli v nedeljo v »Unioni« svoj prvi »kongres«, katerega se je glasom »Slovenca« udeležilo 600 delavcev in delavk. Zglasil se je celo tudi načelnik SLS dr. Korošec, ker se mu očitno 600 krščanskih socialcev ne zdi nič preveč opasnih v stranki. »Kongres« je v stilu osmerih blagov sprejel osmero kratkih resolucij, ki priporočajo med drugim čim ožje stike med duhovništvom in delavstvom, ter čim večje razširjenje dr. Gosarjeve »Pravice« ki je zadnje čase vendar zopet našla zatočišče pod streho Katoliške tiskarne. Mi brez skrbi voščimo krščanskim socialcem po njihovem prvem »kongresu« kar največ uspehov, če bi jim ga le tudi vodstvo klerikalne stranke tako ...

+ O »intrigiranju na veliko« se prijože »Hrvat« v posebnem uvodniku, ker so posamezni blokaški listi začeli obširneje pritraktirati znani konflikt med dr. Lorkovićem in Radičevim »Domom«. »Hrvat« izjavlja, da Hrvatska zajednica zna celiti enotnost »hrvatske narodne fronte« in da ne mara cepiti složnih hrvatskih vrst. Soditi se mora, da so gospodje zajedničarji uvideli, da je minila vsaka opasnost vstopa radičevcev v vlado in njihove eliminacije. Zato so zopet složni v »enotni hrvatski fronti«. Clara pacta, boni Croati.

+ Dr. Korošec in radičevci. »Slovenec« poroča z nekim tihim ponosom, da je govor dr. Korošca bil v radičevskih krogih sprejet z nezadovoljstvom, ker da ga tolmajoči kot poziv seljaški stranki, da se definitivno izjavi, hoče li ostati v bloku ali ne. V posebno ilustracijo tega nezadovoljstva navaja »Slovenec« da je Radičeva knjigarna odpovedala razprodajo »Hrvata«, ker je Korošev govor objavil na uvodnem mestu. Imajo čudne kaprice ti radičevci in morajo gotovo biti vrlo natak-njeni, da celo dr. Koroščevo obupne konfesije o zafuramosti opozicijskega bloka tolmajoči za nekakšen »poziv«. Obenem pa je seveda tudi »Slovenec« zadovoljno ugotavljanje radičevske leze samo še en dokaz več, da v opozicijskem bloku vlada takšno obešenjašvo, kakor ga niti mi nismo pričakovali ...

+ Imenitne skrivnosti o »zagrebški radikalni« razodeva dr. Korošev mariborski organ, piše, da radikalov v Zagrebu ne podpirajo samo oficijelne radikalne frakcije s svojimi manj pomembnimi glasili, marveč tudi »nekaki dobrovoljci za radikale«, h katerim dr. Korošev organ prišteva: »Jutarnji list«, »Večer« in »Obzor«. Vsak od teh listov — pravi dr. Korošev — organ — brenka za radikale na čisto posebne strune; med oficijelnimi in neoficijelnimi radikali v Zagrebu je vse urejeno tako, da se zveza Pašić - Pribičević nikakor ne sme pokvariti in da se z Radičevim lahko uganjajo vsi mogoči manevri ... In vendar dr. Korošev mariborski organ neustano plonka te »dobrovoljce za radikale«, dočim ima »Slovenec« z njimi skupno izvestiteljsko službo! Bože moj, kako se klerikalci vedoma dalo vleči za nos!

+ Objava Stj. Radičevega nedostojnega moledovanja za abolicijo procesa in za kraljevo milost je spravila zaprtega grešnika v nemilo zadrženo in »Jutarnji list« prinaša od »posebnega« vestitelja posebno informacijo, ki objavlja Stj. Radičeva pisma proglašajo za intrigo in navaja: »Pa četudi (!) je Stj. Radič iz zapora pisal pismo Nj. Vel. kralju, utegnejo vsebino vedeti samo oni merodajni činitelji, ki v tem slučaju pridejo tu v poštev«. Na notorično radičevsko brbljavost je »naročiti« informator« (ki ga zagrebška javna tajnost istovesti s samim Stj. Radičem) pozabil. Interesantno je, da naročiti informator zmerja za intrigante tudi »bratske« liste »Hrvata«, davidovičevsko »Pravdo« in klerikalne organe, dolžeč jih, da vsi skupno nastopajo z intrigami proti aranzmanu med radikali in radičevci. Edino »Jutarnji list« — tako izzvenbo »naročita« informacija — ima največ avtentične bulletine, ker venomer piha radičevcem na srce in goni eno samo pesem, da bi bila kraljva kupčija radičevcev z radikali »narodna in državna potreba«. Stipi Radiču so takšne »informacije« sicer največja uteha v zaporu, toda radikali in ogromna večina javnosti so očitno drugačnega mnenja. — V ostalem je veselo primerjati, kako se slavni opozicijski tisk medseboj titulira in ocenjuje. Res so nobel bratje ti radičevci, klerikalci in drugi blokaši nai-

različnejših imen in barv. Spravite jih skupaj na se Vam bodo jutri zgrizli do smrti. Pravi sporazumaši!

Iz demokratske stranke Mladinska organizacija

Podobor dramske sekcije »Edinosti« v Ljubljani ponovno opozarja svoje člane, da se vsi brez izjeme danes, v sredo udeležijo sestanka ob pol osmih v društvenih prostorih (Narodni dom).

Sreška organizacija SDS za srez Celje Vransko je imela v nedeljo občni zbor v celjskem Narodnem domu. Zborovanje je vodil predsednik Ivan Prekoršek. Zastopane so bile vse organizacije v okraju, kar je dokaz dobro izvedenega organizacijskega dela SDS. Pri volitvah odbora je bil izvoljen dosedanji predsednik. Pri slučajnih sprejetih resolucijah se predlože oblastnemu načelnstvu.

Po svetu

— Stroški francoske vojne v Maroku. Francoska vlada je predložila zbornici predlog glede odobritve kredita v znesku 31,7 milijonov frankov za vojne izdatke v Maroku za mesec junij in enake vsote tudi za meseca julij in avgust, tako da bodo znašali skupni izdatki od 1. junija do 31. avgusta 92 milijonov frankov.

— Agrarni kapitalizem v Rusiji. Dne 3. junija je bil v Moskvi odprt kongres zastopnikov kmetijskih združenj sovjetske Rusije, na katerem je imel predsednik sveta ljudskih komisarjev Rykov zanimiv govor o gospodarskih koncesijah kmetom. Naglašal je med drugim, da se morajo združbe na deželi preurediti tako, da bo kmetijski stan organiziran v njihovih vrstah kot glavni producent in razpredalec svojih produktov. Kooperacija mora omogočiti kmetom, da si kupijo prihranke. Vloge kmetov morajo ostati tajne in kmetom se mora dati tudi jamstvo, da bo njihov denar dobro naložen in da ga more dvigniti vsako, kadar hoče.

— Rumunska kraljevska dvojica odpotuje 25. junija v Francijo. Kralj, ki potuje na lečenje v Naznobles, se vrne šele začetkom septembra v Rumunijo. Pred svojim odhodom iz domovine bo sprejel v avdijenci tudi voditelje rumunske parlamentarne opozicije, kar se že doli časa ni zgodilo in vzbuja zato sedaj splošno pozornost.

Sokol

Sokolski dan v Mariboru

Maribor, 8. junija.

Okrožne tekme, ki tvorijo pripravo za letošnje medletne tekme v Beogradu, je porabilo Sokolsko društvo v Mariboru za svojo društveno prireditev. Tekme so se začele večer ob 7. zjutraj: postavilo je mariborsko Sokolsko društvo eno vrsto članov za srednji oddelek, eno vrsto članov za nižji oddelek ter eno vrsto članice za srednji oddelek. Razen tega je tekmovalo v srednjih oddelkih tudi nekaj posameznih članov in članice. Rezultat tekem je bil takle: vrsta članov v srednjem oddelku je dosegla 461,25 točk ali 82,3 odst. od 560 dosegljivih točk; vrsta članov v nižjem oddelku 362,9 točk ali 82,5 odst. od 440 dosegljivih točk, vrsta članice pa 384 točk ali 75,3 odst. od 510 dosegljivih točk. Kot posamezniki pa so dosegli: v srednjem oddelku 1. mesto br. Mačus Franjo z 83,25 točkami ali 92,5 odst., 2. mesto br. Berte Naglič z 82,75 točkami ali 91,8 odst. in 3. mesto br. Ivo Celhar z 80,5 točkami ali 89,4 odst. od 90 dosegljivih točk; v nižjem oddelku 1. mesto br. Fr. Ukmar s 63,75 točkami ali 95,4 odst., 2. mesto Fr. Derencin s 59,75 točkami ali 85,4 odst. in 3. mesto br. St. Marovt s 57,25 točkami ali 82 odst. od 70 dosegljivih točk; od članice je dosegla 1. mesto Jožica Golčarjeva s 76,5 točkami ali 95,6 odst., 2. mesto Stana Nabergojeva 75,5 točkami ali 94,5 odst. in 3. mesto Milica Stravs s 72 točkami ali 90 odst. od 80 dosegljivih točk.

Tekmam so sledile glavne skušnje za popoldanski javni nastop. Točno ob 15. je krenila iz Narodnega doma več sto glav broječa povorka skozi glavne mariborske ulice na telovadišče v Ljudskem vrtu. Nastopi posameznih oddelkov, ki so začeli točno ob 16. in so se vrstili brez prekinjenja drug za drugim, so pokazali uspeh sistematičnega dela v telovadnicah in priprav za zlete. Sledili so si oddelki v temle redu: moška deca s praporci, ženska deca z malimi obročki, moški naraščaj s prostimi vajami, ženski naraščaj s palicami, moško in žensko članstvo, slednja oddelka z letos predpisanimi prostimi vajami. Proizvajanje teh vaj je brez dvoma pokazalo še malenkostne hibe in nedostatke, v obse pa je bilo zadovoljivo. Nastop je zaključila sočasno orodna telovadba vseh oddelkov, od najnižjih, ki so pokazali nekoliko telovadnih iger, do najvišjih na raznih orodjih kakor tudi v različnih panogah lahke atletike. Občinstva se je nabralo dovolj lepo število.

S telovadišča so člani kakor tudi naraščaj in deca spremili zopet v povorki svojih prapore nazaj v Narodni dom, kjer jih je brat starosta vzpodbudil k nadaljnjemu vztrajnemu delu, spominjajoč se ravnokar preminulega br. St. Gaberskega in stavljajoč ga za vzgled. V neumornem delu bomo najlepše počastili njegov spomin.

Z zavestjo, da smo v pretekli sezoni izvršili v telovadnicah svojo dolžnost, smo se razšli.

Sokol v Črnomlju. Prihodnji mesec začne Sokolsko društvo v Črnomlju nadaljevati zidanje svojega doma. Temelji so že gotovi. Letos se namerava spraviti dom pod streho in v zimskem času vsaj deloma predati svojemu namenu. Javna telovadba Sokolskega društva v Črnomlju se bo vršila dne 12. julija, na kar že sedaj opozarjamo vsa bližnja bratska društva. Priprave

za javno telovadbo so v polnem teku. Bližnja bratska društva prosimo, naj ta dan ne prireajo nikakih nastopov, temveč prihitijo na našo prireditev v srce Bele Krajine, kjer se nam obeta prvi Sokolski dom na Dolenjskem.

Okrožni pešizlet v Komendo priredi 14. junija IV. okrožje sokolske župe Ljubljana. Ob pol 3. uri popoldne prihod društev v Moste, nato pohod v Komendo do telovadišča pri br. F. Vodetu v Kaplji vasi. Ob 4. uri javna telovadba članov, članice in naraščaja ter orodna telovadba. Po telovadbi ljudska veselica, na kateri sodeluje kamniška mestna godba.

Dve nesreči v Trbovljah

Trbovlje, 9. junija.

Kot nosač malte je bil zaposlen pri tukaljski opekarni 19-letni France Eržen, rojen v Razborju v ljubljanski okolici, samski delavec, stanujoč v Lokah št. 289. Ko je z visokega dvigala spuščal vozček stare opeke na tla, je popustil, radi česar se je pričela železna kljuka pri zavori zelo hitro vrtili, tako da ga je obvladala in zadel z vso močjo v glavo. Zdrabila mu je črepanjo, tako da je bil takoj mrtev. Na lice mesta došli dr. Baumgartner je mogel samo še ugotoviti, da je imel Eržen vso lobanjo zdrobljeno in da je zato smrt že v naslednjem trenutku nastopila. Ponesrečenca so prepeljali v mrtvašnico in ga večerj popoldne pokopali ob veliki udeležbi. Njegova nenadna smrt je vzbudila splošno sočutje.

Pretekli dni je bilo med rudarji precej razburjenja, kolikor se da pri nas vobče govoriti o njem. Na vzhodnem okrožju je namreč zasulo pri kopanju premoga rudarja Franca Stoklasa in Franca Zeliča. Na pomoč so takoj prišli bližnji tovariši in ju po preteku dveh ur, ki sta minuli v nestrpnem pričakovanju, tudi rešili. Pri tem je bilo življenje obeh zasutih, ki imata vsak svojo družino, kakor tudi onih, ki so ju odkopavali v veliki nevarnosti. Samo previdnosti in pogumu reševalcev se je treba zahvaliti, da so oba ponesrečenca rešili brez težkih poškodb.

Mednarodni kongres ženskih organizacij v Washingtonu

Washington, 8. junija.

Dne 4. maja je bil odprt kongres »nu mednarodni kongres ženskih organizacij«, na katerem so bile zastopane delegacije iz skoro vseh držav sveta. Ta kongres se sestaja vsako peto leto. Zadnji kongres se je vršil leta 1920 v Kopenhagenu in tu so ameriške delegatice predlagale, da bi se bodoči kongres sestavljal v Washingtonu. Radi materijelnih težkoč se je smatralo, da je nemogoče sprejeti ta predlog in delegatice iz držav s slabo valuto so glasovale proti predlogu in za predlog avstrijskih delegatkin, da se kongres sestane na Dunaju. Ko pa so ameriške delegatice izjavile, da bodo nudile gnotno podporo za prihod evropskih delegatkin v Ameriko, je bil predlog ameriške delegacije sprejet in sedaj je bilo v Washingtonu zastopanih 46 narodnih ženskih savezov. Od vseh evropskih držav ni bila zastopana edino Rusija.

Prvi trije dnevi kongresa so bili posvečeni delu posebnih komisij. Naša delegacija je dospela v Washington baš pred kongresom in se je že prvi dan pričela udeleževati razprav, ki so bile na dnevnem redu. Kot delegatice naše države so se udeležile kongresa ga. Milena Atanacković, gđ. Alojzija Stebi iz Ljubljane, ga. Adela Milutinović, ga. Aspasija Ačemovič, ga. Milica Krstić in ga. Zofija Lazarevič. Naša delegacija je delovala v sledečih komisijah: v sekciji za pregled obstoječih zakonov za osnovno zaščito žen in otrok, v komisiji za narodno higijeno, za emigracijo, za delo, za prosveto, za proučevanje pogojev za izboljšanje javne morale in v komisiji za žensko volilno pravico.

Kongres je zboroval vsak dan od 9. do 12.30 popoldne, od 2. do 5. popoldne in od 8. do 11. zvečer.

Delo kongresa poteka normalno in so bile vse resolucije izglasovane v sporazumu, ker so bile predhodno dobro proučene v posebnih odborih. Najzanimivejša diskusija se je vodila pri resoluciji, ki naglašala, da morajo žene vsega sveta z vsemi silami delati na to, da se ohrani svetovni mir, za kar je treba primerno razorožitev narodov in zagatiranje teritorialne integritete malih narodov. Ob tej priliki so se pojavili glasovi, da naj se o razorožitvi in garanciji sigurnosti malih narodov ne razpravlja, ker je to čisto politično vprašanje, ki je pri vseh vladah v akutni fazi proučavanja. Nastala je živahna debata in naša delegacija je stala na stališču, da je prvenstvena dolžnost ženskih savezov vseh držav, da delujejo za ohranitev obstoječega svetovnega mira in za sigurnost malih narodov. Ta izjava jugoslovenskih delegatkin je napravila močeno vtis. Za resolucijo predloženo od strani odbora je glasovalo 247 delegatkin, a proti le 90.

Uradni jezik kongresa je bil angleški, francoski in nemški. Predlog, da bi bil uradni jezik tudi en slovenski jezik, ni našel potrebne razumevanja. Prigovarjali so, da je slovenskih jezikov več in bi se bilo težko odločiti za ta ali oni jezik.

V novi centralni odbor je bila izvoljena za eno izmed treh tajnic tudi naša rojkinja ga. Ana Hristić, kar je za našo državo gotovo lep uspeh. S to izvolitvijo je bila storjena izjema od pravila, da osebe, ki niso zastopane na kongresu ne morejo biti izvoljene v upravni odbor. Toda z ozirom na veliko aktivnost naših delegatkin in uglede položaj naše države, je bila gospa Ana Hristić izvoljena z veliko večino glasov. Kongres je zaključil svoje delo dne 15. majnika.

Po kongresu je večina delegatkin odpoštovala v razna ameriška mesta, da se upoznajo z raznimi tamošnjimi državami in socialnimi institucijami.

Naši kraji in ljudje

Smrt prote Majstorovića

V Karlovcu na Hrvatskem je umrl prota Miroslav Majstorović, eden izmed najstarejših duhovnikov karlovaškega vladništva.

Majstorović je bil rojen 17. septembra 1842. v Doljani. Bil je zelo nežne rasti in nihiče si ni mislil, da bo živel tako dolgo. Ko je študiral bogoslovje v Plaski, ni nihče pričakoval, da bo iz bogoslovca kdaj svečenik. Majstorović pa je končal bogoslovje in je bil leta 1863. posvečen v mašnika ter je služil Bogu in narodu celih 62 let.

Do leta 1890. je vršil Majstorović svečeniško službo v Zrmanji. Pozneje je odšel v Gračac, kjer je ostal do polovice leta 1920. Opravljal je aktivno svečeniško službo celih 58 let, ter je bil med tem časom dvakrat voljen za delegata v srbski narodni cerkveni zbor, ki je zasedel v Sremskih Karlovcih.

Po balkanski vojni leta 1913. je odpotoval Majstorović v 71. letu svojega življenja na Kosovo, v Južno Srbijo, kjer si je ogledal osvobojene kraje. Služil je tedaj liturgijo v Dušanovi cerkvi svetega Spasa v Skoplju, kjer je molil za našega Petra I. Pet let po tem dogodku je srečno dočkal razpad Avstrije in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bil je tega dejanja iskreno vesel, zato mu bodi ohranjen med nami časten spomin!

700 km novih železniških prog

Prometni minister A. Radojević je pred par dnevi podal zastopnikom beograjske tiska zanimiv eksponat, iz katerega je razviden led napredke našega železniškega prometa.

Glavna ovira našega prometa in našega izvoza na morje preko Bosne tiči v Ivanji planini. Preko Ivanji planine vozi železnica na zobe. Transziti je radi terenskih prilik skrčen na minimum. Šest do osem vagonov na tej progi je največ, kar sme vleči lokomotiva s seboj. Radi tega postaja predor pod planino Ivanjo eno najvažnejših prometnih vprašanj naše države. Predor se mora vsakekar izvesti in tu stojimo pred sledečo odločitvijo: predor mora biti čim krajši in mora iti nižje, kakor sedanja proga, čeprav bo nekoliko daljši od vseh dosedanjih predorov na tej planini skupaj. Strokovnjaki sodijo, da bi utegnili znašati dolžina novega predora vsaj 5 km. Sedaj se vrše v svrhu graditve novega predora topografski izvidi.

Zelo nujno je vprašanje trasiranja proge Beograd - Obrenovac. Na ta način dobimo prestolnico ozkotirno zvezo preko Uzič, Vardišta in Sarajeva z Jadranskim morjem. Tudi rešitev tega vprašanja ni lahka, ker leži na ozemlju kralja Duboko z zelo opasnim terenom, ki se kruši. Strokovnjaki se sedaj bavijo tudi s tem vprašanjem.

Do meseca julija 1926 bo zgrajena proga Štip - Kočane, ki je posebno važna radi bližnje bolgarske meje. Dolžina te proge znaša 72 km, stroški pa so preračunjeni na 45 milijonov dinarjev.

So pa še druga važna vprašanja, ki ovirajo normalni razvoj našega prometa. Na prvi Sušak - Ljubljana - Zagreb - Beograd, ter na drugi Beograd - Skoplje - Gjevgjelija je treba izmeniti tračnice. Dosedaj so se vršila ta dela samo med Beogradom in Brodom. Ko bodo tračnice izmenjene na vseh progah, bo tudi brzina vlakov znatno povečana. Vlaki, ki vozijo sedaj 40 do 45 km na uro, bodo pozneje lahko vozili 50 do 60 km.

Naša država ne skrbi samo za železniški promet, temveč tudi za promet na morju. Za zgraditev splitske luke je predvidenih in odobrenih že 10 milijonov dinarjev, za šibeniško luko je na

razpolago 8.200.000 Din. Popravile se bodo tudi železniške zveze, tako da bo promet čvrstejši in živahnejši. Ko bo vse to končano, se bo začelo s pristanjskimi deli v Cavtatu, Ulčinju in v Zeleniki. Pomorska društva so dobila državno podporo, da povečajo število svojih ladij ter popravijo parobrode, ki so zapostavljeni.

Če pogledamo na to izjavo našega prometnega ministra, vidimo, da se merodajni faktorji res trudijo, da bi uredili naš promet čim bolj mogoče. Že samo dejstvo, da se je v naši državi tekom zadnjih petih let podaljšala železniška mreža za 766 km, priča, da so ti uspehi veliki in da bodo še večji čim bo na razpolago potreben denar, s katerim se bo popravilo še ono, kar čaka ugodnejše finančne prilike.

Inozemski zdravniki v Dalmaciji

O binkoštih je došla v Dubrovnik skupina inozemskih zdravnikov, poslana od mednarodne lige narodov, ki je prepotovala Bosno in Hercegovino. Bili so dr. Abel, dr. Fresenius, dr. Denkine in dr. Holomeusz, ki jih je spremljal delegat ministrstva za narodno zdravje dr. Stevo Ivančič.

V Gružu so jih sprejeli zastopniki oblasti in zdravniške organizacije. Komisija je nato odšla na Lokrum, kjer si je ogledala otrosko okrevališče na tem otoku, pozneje pa ostale zdravstvene naprave v Dubrovniku. Posetila je tudi morsko kopališče Kupari pri Dubrovniku, kjer so ji priredili svečan sprejem. Po zakuski je odšla v Cavtat, kjer je posetila sanatorij »Tih«, last dr. Novakovića in si ogledala tudi druge znamenitosti v tem mestu.

Pred odhodom iz Dubrovnika jim je zdravniško društvo priredilo banket v hotelu Odaka, na katerem jim je nazdravil primarni mestni bolnice doktor Mate Katič. Preteklo sredo so inozemski zdravniki odpotovali v Split in si ogledali tamošnje zdravstvene ustanove.

Gostje so bili očarani nad lepoto dalmatinskega Primorja in nad starimi spomeniki naše kulture. Mogli so se prepričati, da na kulturnem polju ne zaostajamo za drugimi narodi.

Velik srbski dijaški dobrotnik

Pred dnevi so otvorili v Beogradu oporoko pokojnega srbskega rodoljuba in odvjetnika Vladimirja Lackovića in ugotovili, da zapušča vse premoženje v vrednosti okoli deset milijonov dinarjev za podpiranje siromašnih dijakov.

Pokojni odvjetnik Vladimir Lacković je že leta 1911. osnoval fond za podpiranje siromašnih dijakov z vlogo 200.000 dinarjev v zlatu pri Upravi fondov, in sicer povodom smrti svojega sina-edinka. V oporoki določa, da pripade vse njegovo nepremično imetje na Teraziji, v Kralji Milana ulici št. 4 in v Sremski ulici št. 5 omenjenemu fondu, ki se ima uporabljati za preskrbo siromašnih dijakov nižjih razredov beograjskih gimnazij in realke o božiču in veliki noči z obliko. Čisti dohodek nepremičnega imetja užiwa do svoje smrti pokojnikova soproga, ki ji je zapustil tudi svoje premoženje. Za izvršilce oporoke je določil svoje prijatelje vseučilišna profesorja Borjana Popovića in Slobodana Jovanovića ter advokata dr. Drag. Protića.

Ob tej priliki nam je omeniti, da so med Srbi zelo porosti slučaj, ko rodoljubi zapuščajo velika imetja za narodne in človekoljubne svrhe, in bi bilo prav, ako bi Slovencem v tem pogledu služili v zgledno posnemanje.

Mariborski občinski svet

Maribor, 9. junija. Nocoj se je vršila ob polnočnem udelež bi občinskih svetnikov deveta redna seja mariborskega občinskega sveta. Seja je bila v pretežni večini posvečena nujnim tekočim zadevam ter se je mestoma vršila zelo živahna debata. Takoj po odobrenju zapisnikov zadnjih sej je predčital župan več aktualnih predlogov demokratičnih občinskih svetnikov, med drugim predlog dem. obč. sv. Weikla, naj se z vsemi sredstvi omeji krošnjarenje in beračenje po mestu. Ker občina še nima obrtnega referenta, bo intervenirala pri pristojnem obrtnem oblastvu. Predlog dem. obč. sv. dr. Strmškega, naj se zviša milostna podpora, ki jo uživajo 104 osebe, od sedanjih 30 na 200 Din, je bil brez debate soglasno sprejet. Predlog socialistov glede zvišanja davščine proste najemnine od sedanjih 900 Din letno na 1200 Din je bil izločen odseku.

Na demagoški interpelaciji soc. Oslaka, češ da neki uradnik Mestne hranilnice opravi med uradnimi urami tajniške posle Orjune, župan ni mogel odgovoriti, ker spada stvar v pristojnost hranilničnega upravnega sveta. Na drugo interpelacijo socialistov glede ureditve kopalnega časa v mestnem dravskem kopališču, ki je sivočasno izvajala precej ogorčenja, je župan pojasnil, da je dotična uredba spremenjena v toliko, da je doba od 9. do 11. dopoldne določena samo za ženske, ostali čas pa kot prej za oba spola. Jako umestno je predlagal soc. Bahun, naj se v smislu sivočasne pogodbe stopi v stik s Falso elektrarno glede znižanja cen električnemu toku, ker je dinar porastel. Na interpelacijo kler. obč. sv. Pirca glede zgradbe nove Magdalenske cerkve, v kateri navaža interpelant, da nameravajo zgradbo ne odgovarjati duhu časa in umetniški višini ter da je pripravljali odbor razmetaval nabrani denar, preziral domače umetnike in zgradbo poveril celo nemškemu inozemskemu podjetju, poročal župan da se nahaja načrt pred mestnim svetom, ki bo prihodnje dni o tem sklepal po obstoječih predpisih. V odbor za postavitev spomenika padlim vojakom in ureditev vršičkih grobov je bil določen kler. obč. sv. St. bej. Stavbena zadruga Moljmir se zahvaljuje za prepustitev kazinske dvorane za stavbeno razstavo, ki je dobro uspeša vkljub temu, da so jo baje skušali izvesti elementi onemogočiti.

Nadalje poročal župan, da je prošnja mestne občine, naj bi se pri odmeri davka na račun instalacije električne razsvetljave plačane pristojbine ne smatrale za najemnine, od finančne delegacije na podlagi zakona iz leta 1820. odklonjena. Sprejet je bil predlog, naj se podvzamejo koraki, da pride zadeva pred Narodno skupščino. Soc. obč. sv. Bahun, ki je »Volksstimme« pridno zabavlja nad mestnim električnim podjetjem, hudo zamerja »Marburger Zeitung«, da je pred par dnevi kritizirala stalno se ponavljajoče prekinjanje električnega toka ter zahteva od župana, naj vzame nastavljenec električnega podjetja, ki jih on sam napada, v zaščito. Župan je zadevo pojasnil in izjavil, da mestnega električnega podjetja ne zadeva nobena krivda.

Nato je bilo izvedeno po referatu župana sistemiziranje mest pri mestnem magistratu, nakar so poročali še referenti posameznih odsekov. Razmerje med mestno občino in Olespevalnim društvom se ureja na podlagi stare pogodbe, po kateri prepušča občina društvu nasade in inventar v upravo. Društvo mora predložiti natančen inventar, nakar se mu bo izplačala v proračunu predvidena subvencija 120.000 Din.

Dem. obč. sv. dr. Kac je poročal o regulaciji in kanalizaciji nekaterih ulic. Kanalizacija severnega dela mesta bo izvršena, čim se nalde potrebno kritje.

Jako občina in živahna debata se je razvila o vlogi Narodnega gledališča, ki prosi za prevzetje garancije za posojilo pri Mestni hranilnici v znesku 200.000 Din in sicer na račun subvencije za leto 1926. O zadevi so govorili zastopniki vseh strank, ki so deloma grajali razmere pri gledališču, deloma pa zakovarjali napade. Jako stvarno poročilo o položaju je podal obč. svet. dr. Strmšek, ki je natančno pojasnil finančni položaj gledališča ter naglasil, da je gledališče radi krivično nizke državne subvencije v izredno težki krizi. Ako občina odkloni to prošnjo, obstaja nevarnost, da gledališče v prihodnji sezoni sploh ne bo moglo več dati predstav. Nekateri so se zavze-

mal za opustitev opere, koje aparat je predrag in je zlasti obč. sv. Bahun naglašal, da mora biti gledališče kulturno vzgojevalna institucija, ne pa zabavišče. Vsi razen Nemca dr. Mühleisena pa so soglašali s tem, da naj prevzame občina garancijo ter tako omogoči nadaljni obstoj gledališču. Dodaten predlog soc. Oslaka, da želi občina spremembo v intendaturi, je bil z večino glasov odklonjen.

Prošnja Marjanišča, podpornega društva za brezposelne in oslabele ženske posle za preskrbo prostorov, ker so bili dosedaj v zasebni hiši odpovedani, je bila izročena pristojnemu odseku. Društvi hišnih posestnikov in najemnikov sta stavili občini predlog, naj občina v lastni reži izvede odvoz fekalij in smeti ter da naj primerno zniža doklado na najemniški davek. Predlog je bil izločen odseku. Istotako bo odsek prešdiral predlog glede ustanovitve posredovalnega urada za spore med najemniki in hišnimi posestniki. O teh zadevah se bo obširno razpravljalo na prihodnji seji čez 14 dni.

Po pol 21. se je vršila še tajna seja, kjer so razpravljali o osebnih zadevah.

Za Rešnje Telo za procesije

trakove in svilo za pentlje ter nogavice v vseh barvah, kakor tudi oblike in bluze dobite po ugodnih cenah v modni trgovini

P. Magdič, Ljubljana.

Napredna društva v Št. Vidu nad Ljubljano

Tudi v Št. Vidu in okolici, sivočasno najbolj zagrozenem nazadnjaškem okolišču, je prišla zmogavost napredna kulturna misel, ki se izraža v intenzivnem delu naprednih društev. Zanos celote in živahno delovanje posameznih poštvalnih delavcev je pobudilo tudi široke plasti ljudstva in jih navdušilo za napredno idejo. V letu 1923. je bil ustanovljen »Prosvetni odsek naprednih društev »Št. Vid-Dravlj« (Sokol, Narodna čitalnica, Vidovnikov zbor). Nadel si je nalogo, gojiti predvsem dramatično umetnost, in kolikor pride ta kot taka v poštev na diletanskem odru. Starosta št.-viškega »Sokola«, br. Fran Šušteršič, posestnik dobro znane gostilne pri »Slepem Janezu« v Zapužah, je dal na razpolago dvorano, kjer je bil postavljen skromen, toda ličen oder, ki naj služi v vsakoletni sezoni bogljah. Tudi.

Izmed domačih pisateljev sta bila v sezoni 1. 14-25. zastopana Finžar in Cankar (Razvalina življenja. Pohujšanje v dolini šentflorjanski). Izmed srbskih Trečič (Golgota) in ruskih P. Sjevernij (Spavaj moja deklica). Burka »Kakršen gospod, tak sluga« je že znana stvar, »Charlesjeva teta« pa je prevedena iz angleškega. Dramo je po večini ustrezal okusu občinstva. — Sezona je prišla dne 23. novembra 1924. z nagovorom, solo-spevi in kuplet, nato pa je bila burka »Kakršen gospod, tak sluga«. Čez mesec dni (28. XII.) je bila premiera Tučičeve »Golgot«, ki se je ponovila 4. januarja. Za igro je vladalo veliko zanimanje, tako da je bila dvorana tudi pri ponavljanju razprodana. Tri tedne nato je doživelo Cankarjevo »Pohujšanje« prvo vprizoritev, na svednico pa so dramo ponovili. Na pustno nedeljo so igrali angleško burko »Charlesjeva teta«. Sledila je Finžarjeva ljudska drama »Razvalina življenja«, katere premijera je bila koncem marca. Prvo nedeljo v aprilu pa je bila vprizorjena kratka, a zanimiva ruska drama v 4 slikah, P. Sjevernega: »Spavaj moja deklica«, ki je splošno zelo ugajala.

Za sklep sezije se je vršil 26. maja zabavno-literarni večer pod naslovom »Tisoč in ena noč«. Spored je bil razdeljen v tri dele: literarnega, zabavnega in v revijo (moderna enodejanska poza). Bodi na tem mestu izrečena zahvala g. L. Kramolcu, ki je iz priljubljenosti in poštvalnosti do dela prevzel pevske točke tega večera ter v splošno zadovoljstvo vodil obsejni pevski zbor. Istotako zahvala poštvalnim pevcem. Zahvala gre tudi gg. godbenikom, ki so pripomogli v obilni meri do lepega uspeha večera.

Nimamo v splošnem namena pisati kritike o sezoni. Čestitamo mladim, znova se probujočim društvom k res poštvalnemu delu, ki bo gotovo rodilo lepe sado-

Ludoviti pos volčjak

Rin—Tin—Tin

od danes 10. t. m. dalje prvič v Ljubljani v grandioznem filmu:

„Zmagovalce smrti“ Senzacionalna drama v 5. dejanjih iz krajev večnega snega in leda. Velika pasja dirka na snežnih poljanah.

Predstave: ob delavnikih ob 4, 6, 8, 10, 12. — Ob nedeljah ob 11, 3, 5, 6, 8, in 9. uri.

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

ve, da se bo ljudstvo vedno bolj odvrčalo od klerikalnega mračništva. Vzajajmo ljudstvo! Zdravo!

Samomori

Ljubljana, 9. junija.

Kljub prelestnemu čaru pomladi, prehajajoč v poletje, kljub solnčni vročini in razkošnemu zelenju ter cvetju vse-naokrog se zdi, da plava nad Ljubljano neka temna zločesta senca. Smrt pobira svoje žrtve neizprosno in brez parda. Ako ne nagne kose sama, jo prikljuje samovoljno.

Danes v dopoldanskih urah je razburil Ljubljano zopet tragičen slučaj smrti podjetnega delavnega mladeniča 26-letnega Viktorja Chrobatha, stanujočega na Aleksandrovi cesti. Pri nesrečnem mladeniču so njegovi znanzi že dalje časa opazovali znake duševne depresije. V ponedeljek popoldne in na večer je pisal svojim staršem pismo, v katerem jim toži, da se počuti živčno popolnoma razdrapanega in da se boji nesreče, ker ne računa več s samim seboj.

Danes ob 9. jutraj je tožil svoji postrežkinji, da je slabo spal in da se čuti močno utrujenega. Ostal je nato še nadalje v sobi. Ko pa je okrog 10. stopila postrežnica ponovno v njegovo sobo, ga je našla obešenega na obešalniku za obleko. Bil je že mrtev in je bila vsaka pomoč izključena. Na lice mesta sta prišla pozneje okrog 11. policijski zdravnik dr. Avramović in policijski dežurni uradnik dr. Fakin. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Kronika ba beleži še drugo tragedijo, ki je tudi končala s samomorom. Žena železniškega uslužbenca Josipina Cerar iz Most je odšla dne 5. t. m. od doma. Mož je prijavil slučaj policiji, v nedeljo popoldne pa so jo potegnili mrtvo iz Save pri Lazah. Prepeljali so jo v mrtvašnico v Lazah, kamor je bil poklican v ponedeljek po orožnikih njen nesrečni mož, ki je v mrliču spoznal svojo ženo.

Vesti iz Prekmurja

Gostovanje ljubljanske drame v M. Soti se prične 16. t. m. Natančnejši podatki so razvidni iz tozadevnih lepakov.

Razstava slik v M. Soboti. Ob priliki župnega zleta mariborske Sokolske župe dne 13. in 14. t. m. priredijo dediči pokojnega slikarja Alojza Eberla razstavo njegovih slik na Aleksandrovi cesti št. 68. Razstava bo obsegala številne oljnatne slike, akvarele in risbe. Vstopnina 5 Din za osebo, za učence pod nadzorstvom učiteljev pa je vstop prost. Ljubitelji umetnosti lahko slike tudi kupijo.

Redek način samomora. Posestnik Mihael Horvat, gerent občine Gornja Lendava, je izvršil samomor na ta način, da si je potisnil v srce kuhinjski nož. Zadel je tako dobro, da je na mestu izdihnil. Izgleda, da je vzrok samomoru neozdravljiva bolezen.

Posledice alkohola. V Križevcih pri Ljutomeru sta se v pijanosti sprla delavca tamošnje opelkarne Alojzij Sprincer in Franc Pfeifer. Pfeifer je sunil svojega tovariša s kuhinjskim nožem v trebuh in mu ga preceklal. Težko ranjenega Sprincerja so prepeljali takoj v javno bolnico v M. Soboti, kjer je bil nemudoma operiran. Le malo upanja je, da bi okrevjal. Pfeifer, ki je dobil tudi več poškodb z nožem, je ostal v domači oskrbi.

Razpis učnih mest. V srezu Murska Sota je razpisanih več stalnih učnih mest. Na mnogih šolah je treba namestiti upravitelja in učitelja, kar je zelo ugodno za učitelje, ki so poročeni z učiteljicami. Prekmurje zlasti sedaj, ko ima železniško zvezo, ni najslabši kraj v Sloveniji. Ljudje in otroci so dobrodušni, pa tudi pokrajina je lepa.

ELITNI KINO

Matica

Telefon 124.

Predstave ob:

3., 5., 7., 9. uri.

Umetniški orkester pri vseh predstavih.

Zemljski raj — Adam in Eva — Prvi greh — Vesoljni potop

Sodoma in Gomora — Mojzes in njegovi čudeži

10 božjih zapovedi so glavni momenti grandioznega filma

BIBLIJA

ki se od večera 9. junija predvaja s kolosalnim uspehom

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Sreda, 10.: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«.

Četrtek, 11.: »Kamela skozi uho šivanka«.

Izv.

Ljubljanska opera

Sreda, 10.: »Bagdaski brivci«.

Četrtek, 11.: »Bohem«.

Petek, 12.: »Tosca«.

Mariborsko gledališče

Sreda, 10.: Zaprt.

Četrtek, 11.: Zaprt.

Petek, 12.: »Tosca«.

Javna produkcija gojencev

dramatične šole v Ljubljani

Tretje leto vzdržuje Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani dramatično šolo: v splošnem oddelku, ki je namenjen diletantom in gledališkim amaterjem, so poučevali gg. Roberta, Kobler, Šest, Vlček in Zupančič; v 1. in 2. letniku, ki je namenjen onim, ki si hočejo izbrati igranje za življenjski poklic, pa sta poučevala poleg omenjenih gospodov še ga. Marija Vera in Lipah. Šola nikakor nima namena vzgajati igralske proletarijate, zato izdaja spricvala sposobnosti le resnično nadarjenim ter vsestransko usposobljenim gojencem.

Sinoči je prof. Šest uprizoril z letošnjimi gojenci in absolutni Shakespeareov komedijo »Na sv. Tri kralje ali kar hočete«. Predstava je tekla gladko in temperamentno, da je bila že ob 22. gotova. V splošnem govorci gojenci iz treme večinoma prehitro in zato včasih nerazumljivo. Kretnje pa so jim zvečine že dokaj ugotovljene, geste umerjene in mimika zadovoljiva. Izmed dam je pokazala poleg gdč. Maše Slavecve (Marija) zlasti gdč. Obereignerjeva z Violto, da je mnogo obetajoč talent; ima temperamenta, čustva, jasno, sonorno govorico, naravno, gladko vedenje in prav ugodno zunanost. Kot absolutenka bi bila našemu ansamblu brez dvoma dobrodošla. Gdč. O. je posejala splošni tečaj in je obenem prav dobra mož šentjakovskega odra. Zato ima že dokaj odrske rutine. Primerne so ji uloge lahkejšega in veselejšega značaja. Med moškimi sta mi ugajala g. Zagar kot norec, g. Erman kot Fabijan, g. Klemenčič kot Malvolio, g. Božar kot vitez Andrej in g. Hafner kot ka-

petan Antonio. Tudi g. Kovič kot pater je bil dober. Zlasti gg. Zagar in Erman prihajata kot naraščaj resno v poštev. Večinoma so gospodje posnemali svoje prednike igralce v istih ulogah, čemur se bo treba odvaditi in ustvarjati izvirno. Zakaj tudi igralska kreacija je duševna lastnina. Ako pa pridobi naš dramski ansambel vsako leto le 3 — 4 dobre novince domačine, smo lahko zvrhoma zadovoljni.

Dramatična šola zasluži torej polno uvaževanje in priznanje. Zato moram upravičeno obžalovati neverjetno brezbrzičnost in apatičnost naše publike. Gledališče je bilo malone prazno. V Beogradu in Zagrebu je ob priredbah igralskega naraščaja gledališče vselej razprodano. Mi pa — ej, kajpa! — mi smo pač hlančanje... Fr. G.

Odhod basista Zatheya iz Ljubljane. Nedavno je član naše opere basist g. Zathey gostoval v Poznanju na Poljskem, in sicer v Hoffmannovih pripovedkah. Gosp. Zathey je imel krasen uspeh, kar dokazuje tudi poznanjske kritike, od katerih objavljamo nastopni: »Predstava »Hoffmannovih pripovedek« v terek je imela vse znake skrbne priprave. O g. Zatheyu, pevcu opere v Ljubljani, se moramo izraziti z velikim priznanjem. Poleg zelo lepega glasovnega materiala razpolaga z veliko rutino in glasbeno kulturo«. (Gazeta powszechna). —

»Sledil je lep večer »Hoffmannovih pripovedek«. Vse demone vloge v prologu in v treh dejanjih je izvajal v veliko zadovoljstvo g. Zathey, basist ljubljanske opere. Zathey je prvovrsten pevec, ima čudovit, globok in močan glas, segajoč v globlino do basa profunda. Petje, oprto na izborni dihanje, mu teče brez napora, plove po dvorani ter se mlo vlija v ušesa poslušalcev. Zatheyev dobro izšolani glas je povsod enako gibčen vsem nalogam kos. Razločna dikcija in lepo muzikalno fraziranje dopolnjujeta izborna celoto. Kreacija v »Pripovedkah« postavila g. Zatheya v vrsto najboljših basistov«. (Goniec Wielkopolski). — G. Zathey, ki je od prevrata naprej bil član ljubljanske opere, je pred dnevi podpisal pogodbo s poznanskim gledališčem. Vse mu ljubljanskemu občinstvu bo brezdvomno zelo žal za tega priljubljenega pevca, ki je vse svoje moči po prevratu posvetil napredku našega gledališča. Njegov odhod pomeni za našo opero težko izgubo. Polagoma bo iz Ljubljane res odšlo vse... 45-letnica gledališkega delovanja M. J. Fedyczkowskega. Mariborski basist slovenske opere v Ljubljani, g. Marcel Jakob Fedyczkowski je praznoval v nedeljo v Teatru Velikem v Lvovu 45-letnico svojega gledališkega delovanja. Rajni prof. Fr. Gerbič ga je l. 1892 angžiral za Ljubljano, kjer je ostal do l. 1894, se vrnil l. 1896 in

ostal tu do l. 1900. Pel je dolgo vrsto prvih basovskih partij. Nato je bil član lvovske opere doslej in je danes ondi operni glasbeni knjižničar.

Premijera v zagrebški dram. V petek dne 12. t. m. se vrši v zagrebški dram. premijera Dimitrijevičeve drame »Pirovanje«. Hudožestveniški disident v Parizu. Če smemo verjeti poročilom nekaterih francoskih listov, nastopi v gledališču pariške razstave za dekorativno umetnost tudi skupina gospe Germanove, ki bo obenem s Pitojevim reprezentirala rusko gledališko umetnost.

Prvi hrvaški profesor koreografije. Zagrebški listi poročajo, da je dosegel g. Gj. Tucel v Parizu diplomu profesorja za koreografijo. Izpit je položil pred Zvezo plesnih profesorjev za Francijo. Tucel je potemtakem prvi strokovnjak v Jugoslaviji, ki je dosegel izpričevalo te vrste.

Znamenit koncert v Beogradu. Pod taktirko kapelnika Lovra Matačića bo izvajalo Prvo pevačko društvo v Beogradu dne 14. t. m. znano Palestrinovo »Missa Papae Marcellini«. Koncert se bo vršil v prostorih Narodnega gledališča.

Novi odbor Društva hrvaških književnikov. Na letošnjem rednem občnem zboru Društva hrvaških književnikov je bil izvoljen za predsednika organizacije dr. Miletin Cihac — Nehajev, za podpredsednika dr.

Domače vesti

Junjski večeri

Pod kostanji se v mraku spreteta-
vajo kresnice s svetilni žadki in dekle se
že hodijo kopat v Laze. Gore so vsako
nedeljo polne hribo-lazcev in hribo-
lazič. Poročila iz parlamenta ostajajo
neprečitana, konzum raznih pišč zopet
rapidno raste, bluze so vedno bolj
ohlapne in prosojne, dopusti zasiralo.

Romanja so v takšnih sezonah smo-
treni dopolnitev nogometu, kongresi
zletom, znanstvena raziskovanja dobe
svojo primes, utili dulce. V hišo ti pa
vsaka pošta prinaša snope reklam raz-
nih hotelov in penzionov.

Kres se bliža, Hrvati že zabavljajo na
Ljubljano in Bled — pozimi so bolj hudi
nad Beogradom. Krščanski socialisti so
se zopet enkrat odpovedali Radiću in
njegovim izkušnjam. Kaj naj bi sicer
počeli v teh pasjih dnehi?

Vmes vesti o porotnih razpravah (pri
najzanimivejših ne smeš poslušati) in o
smrtnih obsodbah. Ker pa to ni dovolj,
se utrja naenkrat cela serija samomo-
rov. Sediš pod kostanji, vzameš v roke
novine, in naenkrat te zabebe. Ta in ta,
včeraj si bil še z njim in nisi zapazil nič
nenavadnega, danes pa ...

Kakor da je črna senca legla nata.
Problem ne vem česa, voljo zdvoje-
nosti. Navadna razlaga: zbal se je, pa je
zbežal. Samomor je strahopetnost. Ta-
ko misli tisoč ničel. Povprečnejš je kma-
lu pri roki z obsodbo, katere niso mogli
izreči največji duhovi. Masaryk, Freud,
Novikov, Ferrero, Evo, sedaj smo mi
na vrsti, da pričemo misliti o proble-
mih, ki svoji čas za nas niso bili aktual-
ni. Pa prihajajo tudi oni.

Pod kostanji se v mraku spreteta-
vajo kresnice in tudi dekleta se hodijo šet-
tat ali pa kopat. Vidiš, zanje ni teh pro-
blemov ... M. A. C.

* **Imenovanje v diplomatski službi.** Na-
mesto dosedanjega ministra dvora Jankovi-
ča, ki gre kot poslanik v Madrid, je za no-
vega ministra dvora imenovan Panta Ga-
rilovič, bivši pomočnik ministra za vna-
nje zadev, sedaj naš poslanik v Atenah.

* **Z zagrebške univerze.** Na zagrebški
univerzi so imenovani: dr. Vladimir Dvor-
niković za javnega rednega profesorja
filozofije na modroslojni fakulteti, dr. Da-
ne Malić za asistenta na citolmol. kliniki
medicinske fakultete ter inženjerja Karlo
Keller in Martin Kranjčević za asis-
tenta za splošno in agrikulturno kemijo na
gospodarsko — šumarski fakulteti.

* **Smrtina kosa.** Pogreb pokojnega gosp.
Viktoria Crobathia se vrši jutri v četrtek ob
pol 6. popoldne v Kranju. — Pogreb upra-
vitelja centralne vnovčevalnice g. Viktorja
Nagyja se vrši jutri ob 4. popoldne iz mrt-
vašnice javne bolnice na pokopališče pri
Sv. Križu. N. v. m. p.

* **Angleški polkovnik pokopan pod Kara-
vankami.** V vračarskem sanatoriju v Srbiji
je predčerašnjem umrl vojni atašee, pri-
deljen angleškemu poslanstvu, polkovnik
Johnson Bleer, ki je mnogo potoval po
Sloveniji, katero je iskreno ljubil. Del
časa je bival v Trzinu. Pred smrtjo je izra-
zil željo, naj ga pokopljejo pod Karavanka-
mi v Trzinu ali pa na Bledu. Leta 1921. je
bil imenovan za atašeeja pri beograjskem
angleškem poslanstvu ter je z velikim za-
nimanjem motril razvoj naše mlade države
in njene hrabre vojske.

* **Zveza lokalnega potniškega vlaka Ptuj-
Maribor na popoldanski brzivlak Maribor-
Ljubljana na Pragerskem.** Z ozirom na no-
tice v »Jutru« z dne 29. maja 1925, da di-
rekcija ni vpovedovala želji potnikov glede
postanka popoldanske brzega vlaka na
Pragerskem, objavlja direkcija ponovno, da
ne more z ozirom na mednarodni značaj
brzih vlakov pristati na postanek tega br-
zega vlaka na Pragerskem. Če bi hoteli do-
seči v Mariboru zvezo na brzivlak, po-
tem bi moral prispeti ptujski vlak v Mari-
bor najkasneje ob 13.30, to je za 54 minut

preje; posledica tega bi bila, da bi moral
tudi lokalni vlak Maribor — Ptuj odhajati iz
Maribora za ravno toliko minut preje, to je
namesto ob 11.23 že ob 10.29, kar za zopet
ne bi konveniralo prebivalstvu ptujskega
okraja. Po novem voznem redu ima lokal-
ni vlak Ptui — Maribor na Pragerskem ta-
koj zvezo na potniški vlak, ki prispe v Lju-
bljano že ob 18 uri 6 minut.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« Ljubljan-
ske in mariborske oblasti objavlja v včeraj-
šnji številki uredb, s katero se spravljajo
v sklad odredbe zakona o organizaciji fi-
nančne kontrole z zakonom o civilnih urad-
nikih in ostalih državnih uslužbenecih.

* **Na državnih srednjih šolah** je za šolsko
leto 1925/26. razpisanih več stalnih učnih
mest in sicer: na I. državni gimnaziji v
Ljubljani: eno učno mesto za slovenščino
ali nemščino kot glavni predmet v zvezi z
drugim jezikovnim predmetom s prednostjo
prosilca, usposobljenega za srbohrvaščino,
ter eno učno mesto za matematiko in fi-
ziko kot glavni predmet; na II. državni
realni gimnaziji v Ljubljani: eno učno mesto
za žensko telovadbo z obveznostjo te-
lovadnega pouka za ženske na ostalih sred-
njih šolah v Ljubljani; vpoštevale se bodo
samo prosilke; na III. državni realni gim-
naziji v Ljubljani: eno učno mesto za srbo-
hrvaščino kot glavni, francoščino kot stran-
ski predmet ter eno učno mesto za prostoro-
čno risanje; na državni realni v Ljub-
ljani: eno učno mesto za verouk; na gim-
naziji v Kranju: eno učno mesto za sloven-
ščino, eno za zgodovino in zemljepis in eno
za prostoročno risanje; na realni gimnaziji
v Novem mestu: po eno učno mesto za slo-
venščino, za zgodovino in zemljepis, za ma-
tematiko in fiziko ter za prirodopis; na mo-
škem učiteljsko učno mesto za petje in gla-
sbo; na ženskem učiteljsko v Ljubljani
učno mesto za petje in glasbo. Interesente
opozarjamo na razpis v »Uradnem listu«.

* **Sedemdesetletnica g. Jeana Schreya.**
Včeraj je praznovan bil popolnem zdravju
splošno priljubljeni ljubljanski mešan in
provizorični predsednik Trgovske in obrtni-
ške zbornice v Ljubljani g. Jean Schrey.
Jubilant je bil rojen na Viču, kjer je bil nje-
gov oče lastnik mlina. Doma se je izučil
mlinarske obrti, pozneje pa je prevzel v
Gradišču v Ljubljani pekarijo, ki jo je raz-
širil v cvetoče podjetje. V gospodarskih
krogih si je pridobil s svojim strokovnim
znanjem velik ugled ter je od leta 1902.
nepretrgoma član Trgovske in obrtniške
zbornice. Od leta 1912. je njen provizorični
predsednik. Mnogo zaslug si je pridobil kot
predsednik kreditne zadruge ljubljanske
»Glavne posojilnice«, celih deset let pa je
bil načelnik pekarske zadruge. Med vojno
je svojo parno pekarno proti mali odškod-
nini odstopil ljubljanski mestni občini, s
čemer je omogočil uspešno poslovanje
mestne aprovizacije. Po prevratu je opustil
v Ljubljani pekarsko obrt in ustanovil v
Rogaški Slatini z g. Vilkom Blizjakom parno
pekarno in postal dvorni dobavitelj. Gospod
Schrey je tudi navdušen lovec in mogoče
je baš to vzrok, da praznuje svojo 70let-
nico v popolni duševni in telesni čistosti. Ju-
bilant uživa v Ljubljani med vsem prebi-
valstvom radi svojega ljubeznivega in do-
brobrskega značaja splošno priljubljenost.
Njegovi 70letnici naše najiskrenejše čestitke!

* **40letnica Bralnega društva v Železnikih.**
Kakor nam javljajo iz Železnikov, se
za dan 5. julija napovedana proslava 40let-
nega obstoja Bralnega društva preloži na
nedeljo dne 12. julija z ozirom na zlet
solske župe škofjeloške, ki je že prej bil
določen na dan 5. julija. Sosednja društva
se naprošajo, da omenjenega dne ne prire-
jajo svojih zabav ali drugih prireditev. Bral-
no društvo v Železnikih si je za narodno
probujo v tem gorenjskem trgu pridobilo
mnogo zaslug. Vsi napredni Gorenjci se va-
bijo, da se v obilnem številu udeležijo pro-
slave omenjene 40letnice.

* **Novinarska visoka šola v Pragi.** Iz
Prage poročajo, da so v teku priprave za
ustanovitev visoke novinarske šole, ki bo
otvorjena početkom prihodnjega leta. Zani-
manje za novinarsko visoko šolo je v vseh
slovanskih krogih veliko, ker se ustanovi-
tev take šole smatra za veliko pridobitev
vseh Slovanov.

* **Zgled nacionalnega dela.** Organi fi-
nančne kontrole v Sorici so priredili dne
1. t. m. neko prireditev in čisti dobiček v
znesku 211.50 Din nakazali Jugoslovski
Matici v Ljubljani. Iskrena hvala!

* **Češkoslovaška — jugoslovanska liga** v
Pragi je imela v nedeljo 7. t. m. svoj letni
občni zbor, ki mu je predsedoval njen prvi
podpredsednik dr. Baxa. Iz poročila tajnika
A. Beringerja posnemamo, da je Češkoslo-
vaška — jugoslovanska liga v Pragi otvori-
la začetkom leta Strossmayerjevo knjiž-
nico in čitalnico, ustanovila svoj tiskovni
odsek v zvezi z novinarskimi organizacija-
mi, da ima liga v Češkoslovaški že šest
podružnic in da je priredila osem dijaških
ekskurzij iz Jugoslavije v Češkoslovaško.
Bavila se je tudi s turistično propagando,
predvsem za primorska kopališča. Liga
upravlja ustanove človek. prosvetnega mi-
nistristva za mornariško akademijo v Bak-
ru. Z uspehom je vršila propagando za
predstavo češkoslovaških literarnih del v
jugoslovanske jezike in za jugoslovanske
umetniške razstave v Češkoslovaški. Na
občnem zboru se je z zadovoljstvom kon-
statiralo, da so bile proslave 75letnice Ma-
saryka v Jugoslaviji, predvsem v Slove-
niji, navdušene manifestacije za češko-slo-
vaško — jugoslovansko prijateljstvo. Stross-
mayerjeva čitalnica v Panski ulici ima 20-

Kunite Ina
nogavice z žigom in znamko
(rdečo, modro ali zlato)
„ključ“
da se prepričate, kako en par
traja kakor štiri par drugih.
Dobivajo se v prodajalnah,
Nogavice brez žiga „ključ“ so
ponarejene. 68-A V

Slovenski biografski leksikon

izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniški
celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali
Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sro-
jema in oddaja že prvi zvezek založnica Za-
družna gospodarska banka v Ljub-
ljani in njene podružnice. 422-A

leg lepega števila knjig v svoji čitalnici
razen dnevnikov okoli 100 revij na razpolo-
go. Pri volitvah je bil zopet izvoljen za
predsednika kmetijskih ministr. dr. Milan
Hodža, za podpredsednika pa dr. K. Baxa.
Ob koncu zborovanja je vseučiliški profes-
or dr. Murko izjavil v svojem govoru, da
pomenja delo Češkoslovaške — jugosloven-
ske lige samo del onega dela, ki naj vodi
k uresničenju idealov slovanske vzajem-
nosti.

* **Občinska davščina na ponočni obisk**
gostiln in kavarn v Kočevju. Z naredbi ve-
likega župana ljubljanske oblasti sme me-
stna občina kočevska pobirati odsej občin-
sko davščino na ponočni obisk gostiln in
kavarn. To davščino morajo plačevati oni
obiskovalci gostiln in kavarn, ki so na 22.
uri v gostilnah in kavarnah. Davščina zna-
ša po en dinar za osebo. Davščino pobirati
je dolžan podjetnik, ki izvršuje obrt; na nje-
govo odgovornost pa ga smejo zastopati
tudi njegovi uslužbenec.

* **Razpisano službeno mesto.** Veliki žu-
pan ljubljanske oblasti razpisuje za iz-
polnjenega zdravnik v Planini pri Sevnici.
Prošnje je vložiti najkasneje do 12. julia
1925.

* **Ustanovitev novih hidrotehničnih od-
delkov.** Kakor razglasi generalna direkcija
vod ministrstva za poljedelstvo in vode,
se ustanovita dva nova hidrotehnična od-
delka in sicer: sreski hidrotehnični oddelek
s sedežem v Krškem za sreze Krško, Bre-
žice in Laško ter sreski hidrotehnični odde-
lek s sedežem v Ljubljani za vse ostale
sreze ljubljanske oblasti.

* **Čitanka za slepe.** (Početnica.) Izšla je
pravkar nova učna knjiga pod gorenjim na-
slovom. Sestavil jo je g. Josip Kobal,
strokovni učitelj za slepe v Ljubljani, po
najmodernejših načelih, ki naj bo urejena
početnica za slepe. Knjiga je bila neob-
hodno potrebna, ker nismo imeli Slovenci
doslej nobene take početnice. Je torej prvo
delo te vrste v sloven. slepčevski literatu-
ri. Početnico sta založili Učiteljska tiskar-
na in Društvo bančnih zavodov za Slove-
nijo v Ljubljani, s katerim činom sta društvi
pokazali, da umevata težnje slovenskega
slepčevskega vprašanja. Za velikodušen
dar jima bo gotovo najhvalejšeja sloven-
ska slepa deca. Knjiga je razstavljena v
izloženem oknu knjižarne Učiteljske ti-
skarne v Frančiškanski ulici. Čitanka ni
na prodaj.

* **Nova učna knjiga.** Ministrstvo za trgo-
vino in industrijo, oddelek v Ljubljani, je
odobrilo kot učno knjigo za trgovske šole
knjigo »Trgovska korespondenca«, spisala
profesorja Albert in Franjo Stič v Ljubljani,
1925. Cena 80 dinarjev je odobrena z od-
lokom velikega župna ljubljanske oblasti.

* **Filharmonična družba v Ljubljani.** Ob-
čni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani
se vrši v ponedeljek dne 22. t. m. ob 8. zve-
čer v sobi št. 14 poslopija Glasbene Matice
v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročilo o
društvenih koncertih, volitve novega od-
bora, slučajnosti. 1228

* **Moderne dame** uporabljajo pri svojih
toaleti »Sanoform«. Dobiva se v vseh lekar-
nah in drogerijah. 1092

* **Afera z italijansko zastavo v Sarajevu.**
V aferi z italijansko zastavo v Sarajevu, ki
jo je nedavno izobesil neki Maurizio Conti
na svoji hiši in so jo nacionalisti odstranili,
je sarajevsko policijsko ravateljstvo spo-
ročilo Contiju, da nima pravice v Jugosla-
viji izobešati italijane, zastave, ker ni za-
stopnik Italijanske vlade, niti častni zastop-
nik kakega italijanskega društva.

* **Izlet Jugoslovenov iz Amerike.** Prete-
čni petek je prišlo zopet 78 Jugoslovenov
na obisk v staro domovino. Vozili so se na
brzoparniku »Berengaria« Cunard Line.
Spremljal jih je uradni imenovane družbe
g. Vuković. Uprava švicarskih zveznih že-
leznic je dala na razpolago našim turistom
tri moderne vagonce, tako da so imeli di-
rektno zvezo iz Basla do Ljubljane, oziroma
Zagreba. Naši rojaki so bili s potovanjem
zejo zadovoljni; večina od njih se namera-
va že prihodnji mesec vrniti, nekaj družin
namerava pa tukaj ostati. Upamo, da bodo
naši Amerikanci popolnoma zadovoljni z
oddihom v Jugoslaviji.

* **Nagla smrt španskega poslanika.** Špan-
ski poslanik na našem dvoru g. Miguel de
Castagnada se je predčerašnjim na par-
niku »Jupiter« iz Budimpešte vračal v Beo-
grad. Ko je z ladje stopil na breg, se je ma-
homa zgrudil mrtev na tla. Zadel ga je kap.

* **Kobilice uničujejo setve v Hercegovini.**
Kobilice že nekaj let uničujejo setve v raz-
nih krajih Hercegovine. Kraj, kamor se
spuste, uničijo tako, da ne ostane nič zele-
nega. Potem se zopet dvignejo in presele
na drugo mesto. Lansko leto so napravile
kobilice veliko škodo v vaseh okrog Mo-
stanskega Blata. Odto so krenile že lani
proti Juri v Brotnjo; pojavile pa so se tudi
v nekaterih drugih hercegovinskih selih.
Uvedla se je obrambna akcija. Kobilice
je meče uničiti, dokler so še majhne, kakor
hitro pa odrastejo in dobe peruti, je vsaka
obramba nemogoča.

* **Žeparji na delu.** Anton Rajšel iz Osti-
nice v kočevskem okraju je v zadnjem času
krošjarji z manufakturo od Vinkovcev do
Srema. Prošli teden se je nameraval vrniti
domov. Ko je v Vinkovcih stopal v vlak,
so mu neznani zlikovci izmaknili listino z
gotovino 9700 dinarjev. S pomočjo sopot-
nikov se je posrežilo zgrabiti tatu v neki
gostilni. Imel je še 4000 dinarjev, dočim je
z ostalim srečno pobegnili njegov tatinski
tovariš. Tat je bil izročen okrajnemu sodi-
šču v Vinkovcih.

* **Nezgodna poslanca Škulj.** Župnik in na-
rodni poslanec Fran Škulj se je prošlo
nedeljo z motornim vozom peljal iz Ribnice
na sestanek Slovenske ljudske stranke v
Ljubljano. Pri Turjaku je motorni voz za-
del ob neki avtomobil, pri čemer sta bila
župnik Škulj in sofer Novak močno poško-
dovana, vendar ni nevarnosti za njuno živ-
ljenje.

* **Nesreča radi neprevidne vožnje.** V ne-
deljo popoldne se je ponesrečil na cesti pod
Smlednikom kaplan I. Govekar, ki služi v
Krškem. Vozil je s kolesom proti Smled-
niku, na nekem klancu pa se je zaletel v
njega triček, ga vrgel ob tla in sicer tako
močno, da si je zlomil desno nogo. Pone-
srečenca so morali vsled težke poškodbe
prepeljati še tekom dneva v ljubljansko
Splošno bolnico.

* **Agnoscirana utopljenka.** Kakor smo
včeraj poročali so prošlo nedeljo pri Lazah
potegnili iz vode truplo neznanе utopljenke.
V utopljenki so pozneje spoznali Josipino
Cerar, ženo železniškega uslužbenca, ki je
prošli petek odšla z doma ter se ni več vr-
nila. Kaj je nesrečno ženo gnalo v smrt, ni
znano.

Vražji deček Monty Banks pride v Ljubljano.

Iz Ljubljane

u— **Sokol Ljubljana II.** opozarja, da se
vrši letošnja tombola sredi junija. Dobitki
bodo zelo številni in lepi, tako da bodo
igralci čim najbolj zadovoljni. Tablice so že
v prodaji po 2 Din. Predprodajalci naj se
zglasijo pri br. Milku Krapežu, Jurčičev trg.
Več še objavimo. 1219

u— **Slovensko zdravniško društvo** ima
tedenski seminar v petek dne 12. junija to-
čno ob 6 uri v mestnem zavetišču za uhožec
in onemogle, Japljeva ulica. O socialno-po-
litičnih in higijenskih napravah mesta Lju-
bljane govori in razkaže zavetišče mestni fi-
zik g. dr. M. Rus. 1221

u— **Klub trgovskih akademikov v Ljub-
ljani** naznanja vsemu svojemu p. n. član-
stvu, da se vrši v nedeljo dne 21. junija ob
9 uri dopoldne v salonu pri »Mraku«, Rim-
ska cesta, IV. redni občni zbor z običajnim
dnevnikom redom. Navzočnost rednega član-
stva dolžnost. — Odbor. 1220

u— **Organizacija državnih študentov**
ljubljanske univerze. Preteklo soboto je od-
bor sklenil predlagati občnemu zboru pro-
stovoljen razid organizacije, ker se je uve-
ril, da je likvidacija organizacije v interesu
državnih študentov na ljubljanski uni-
verz. 1222

u— **Predavanje o radiopoljavi.** Danes
predava v prostorih J. n. a. d. »Jadrana«
(Tomanova ulica 3) g. prof. inž. Osana o
radiopoljavi. Predavanje se vrši z eksperi-
mentom. Vabljeni so starešine in prijatelji dru-
štva; udeležba za člane obvezna. — Odbor.

u— **Bele platene damske čevlje,** šivane
za 100 Din, enake za dekle 50 Din — pro-
daja samo »VOIKA«, Krekov trg 10, I. 1230

u— **Drevi ob sedmih pri Tičku** na gričku
na prašiče, pečene na ražnju.

u— **Policijske prilave.** Od pondeljka na-
torek so bili prilavljeni policiji sledeči slu-
čaj: 3 tatvine, 1 poskušen samomor, 2 sa-
momora, 1 ponesverba, 1 pobeg od doma, 1
sum tatne prostitucije, 1 prestopke neplača-
nega vžika, 9 prestopkov cestnega polje-
skega reda, 1 prestopke prekoračenja poli-
cijske ure in 1 prestopke obrtnega reda.
Aretacija se je izvršila in sicer radi tat-
vine.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili pri-
javljeni sledeči smrtni slučaj: M. Veronika
Tavčer, uršulinka, 53 let. — Marija Robida,
žena umirovljenega policijskega nadkomar-
ja, 82 let. — Terezija Mihelič, bivša ku-
harica, 56 let. — Tomo Žargaj, umiro-
vljenji ravnatelj zemljiške knjige, 75 let.
— Josip Kervina, sin tovarn. delavke, 4 me-
sece.

14. VI. Nogomet 14. VI. I. kolo za prvenstvo države v Ljubljani tekmuje

Ilirija : Bačka

prvaka ljubljanskega in subotškega
nogometnega poudsva
Igrišče Ilirije ob 17.15, ob vsakem vremenu.
Predprodaja vstopnic: J. Gorec. Podrobnosti v listih

u— **Nehvaležen ljubimec.** Čevljar Josip
Kralj, doma nekje nad Trzinom, se je pred
časom seznanil z neko Elizabeto M. v Rož-
ni dolini in pri njej tudi dobil stanovanje.
Dne 1. junija pa ga je nenadoma zmanjkalo.
Predno je odšel, pa si je možakar vzel po-
šteno popotnico. Okradel je svojo gospo-
dinjo, obenem pa si prilastil pod neko pre-
vezo še obleko in srebrno uro. Prejšnjega
stanovaleca čevljarja Josipa Kristana iz Ko-
vorja, kar je vse imel spravljeno v njegovih
sobi. Kralja zasledujejo orožniki že dalje
časa radi več drugih prestopkov.

u— **Tatovi koles zopet na delu.** Tatvine
koles so zadnje čase skoro na dnevem re-
du. Tatovi koles so večinoma taki individu-
jni, ki so bili na pomlad izpuščeni iz zapo-
rov in so se pričeli sedaj zopet prav prid-
no udeleževati v svojem poklicu. V pon-
deljek dne 9. in 12. uro je zopet nepoznan
uzmožki odjedal 2500 Din vredno kolo tr-
govskemu sodniku Alojziju Piršu in si-
cer iz veže hiše št. 1 v Ciglarjevi ulici v
Zg. Šiški. Tatu je policija že na sledu.

Modna trgovina F. & M. Rozman

Židovska ulica 4

vse modne potrebnosti. Za dame in
gospode v veliki izbiri nogavice v
vseh barvah.

Iz Maribora

a— **Srebrno poroko** praznuje danes, dne
10. junija v Mariboru splošno priljubljeni g.
Viktor Konečnik, strojevodja drž. železnice.
K. V. Konečnik je znan kot narodnjak še iz
predprevarne dobe, ko je vsled svojega
narodnjaštva trpel s svojo družino precej-
šnja preganjanja in zapostavljanje. Za časa
prevarata je služil prostovoljno kot nare-
dnik pri 45. pešpolku ter sodeloval pri razo-
rožitvi tkzv. »nemške zelene garde« v Ma-
riboru. Udeleževal se je tudi pri drugih
prilikah, ko je šlo za osvoboditev Maribora.
Tako je na pr. kljub pretljam naših tuda-
njih nasprotnikov kot narodni strojevodja
vozil v vojaški suknji takrat v prvih mese-
cih osvoboditve, ko so nemški železničarji
štrajkali za nemški Maribor. Vrlemu naro-
dnjaku in njegovim družici česttamo ob tej
priliki ter jima želimo še toliko srečnih in
zadovoljnih let, da bi zamogla obhajati tu-
di zlato poroko.

a— **V valovih Drave.** Včeraj je gnala 16-
letna železničarska hčerka Marija Troben-
tar iz Pobrežke ceste koze na pašo pri že-
lezniškem mostu ob Dravi. Cez nekaj časa
so se vrnele koze same domov brez pastir-
ce, ki je še doslej niso našli. Bržčas je pa-
la v Dravo, ker je bolehala na padavici.
Enako se je zgodilo lansko leto z deklo biva-
šega župana Schmiedererja, ki je pri pašu
padla v potok Bistrico.

a— **Promenadni koncerti** se bo vršili na
Telovo od pol 11. do 12. ure v Magdalens-
kem predmestju pri tamošnjem parku.

a— **Nalezljive bolezni v Mariboru.** V ča-
su od 1. do 7. junija beleži mariborski mest-
ni fizikat 16 novih obolev, 2 smrtna slučaja
in 2 ozdravljenja na škrlatinki, 1 ozdravlje-
nje in 1 obolevanje na ošpicah ter 1 ozdrav-
ljenje davice.

Iz Celja

e— **Himen.** V Beogradu se je poročil po-
ručnik 39. pp., celjski rojak Ludvik Pogačar
z vdovo pok. voj. St. Pavloviča, bivšega
polkovnika.

e— **Celjsko učiteljsko društvo** obvešča
članstvo, da se vrši prihodnje zborovanje
šole v začetku novega šolskega leta. Pover-
lenik prosi šolske upravitelje, ki še dosedaj
niso pobrali na svojih šolah članarine Šol-
ske Matice, naj to nemudoma store in po-
brano članarino odpošljejo po prejetih po-
ložitnicah vsaj do dne 5. julija 1925.

e— **Celjsko kolo** pod Tovotom, ki je po-
zimi pogorela, bo celjska občina popolnoma
obnovila in bodo tozadevna dela kmalu
končana.

Iz Trbovelj

t— **Na dnevnem kopu** je zasulo 20letnega
delavca Franca Covicnika, ki je zadobil hudo
poškodbo na levi nogi.

t— **Nogo si je zvinila** pri padcu z drevesa
10letna hčerka Karla Flebusa, predelavca
na dnevnem kopu.

t— **Izlet trboveljskega »Zvonca«** na Ostenk
je zelo dobro uspel, tako v moralnem kakor
tudi v materialnem oziru.

t— **Dobitki pri tomboli,** ki se bo vršila
prihodnji mesec, so razstavljeni v lokalu
rudniške restavracije in vzbujajo splošno
pozornost.

t— **V Tratinčovi gostilni** je prišlo zaradi
izživljanja do splošnega pretepa, pri čemer
je bilo pobitih veliko kozarcev in več na-
vzočih tudi pošteno obdelanih, tako da je
morala intervenirati policija. Ker so bili
udeleženi pri pretepu tudi intelektualci, je
dogodek tem bolj obžalovati, zlasti še, ker
ga prav pridno kolportirajo.

Iz Primorja

Iz življenja in sveta

Vročinski val v Ameriki

Ponovno se je že pisalo o nepričakovani vročini, ki se letos pojavlja v Ameriki. Število človeških žrtev je spriču vročine naravnost ogromno. Zlo, ki ga prinaša s seboj visoka temperatura, je zelo veliko. Ljudje umirajo zadeti od solnčarice in kapi. V najlepši senci je podnevi 37 do 38 stopinj Celzija. Kopašča so nabitost polna, vsak si želi samo vode. Sole in uradi kakor tudi trgovine so zaprte. Tudi druge ustanove poslujejo samo toliko kolikor so primorane.

V državi New York je prišlo do težke železniške katastrofe radi velike vročine. Železniški pragi so se pod vplivom vročine uvili kakor roč popotne palice in deformirali vrogo. Tračnice so se razlezele in vlak, ki je privozil po njih, je skočil s tira. V mestu Hamilton (Ohio) je radi vročinskega vala zblaznel neki človek in je v navalu blaznosti pograbil revolver ter iznalil kroglo proti svoji materi potem proti svojemu bratu, bratovi ženi in petim otrokom. V Minnesoti se je dvignil vrtnec, ki je usmrtil pet oseb. 37 ljudi pa je težko poškodoval. Telegrafsko in telefonsko omrežje je pokvarjeno. nastala škoda znaša 2 in pol milijona dolarjev.

V Washingtonu je vlada podelila tisočim uradnikom dopust radi neznosne vročine. Prebivalstva se je lotil velik strah pred pomanjkanjem vode, kajti meteorološke postaje javljajo, da bo vročina trajala še dalje.

Strokovnjaki ugotavljajo, da ni bilo tako velike vročine, kakor se pojavlja letos v New Yorku, že celih trideset let. Ljudje se v ale v ogromnih množicah k morju, da se okopajo.

V Pennsylvaniji se je vllila po veliki vročini ploha, ki je trajala dve uri, ter je znižala temperaturo tega časa temperaturo za celih 15 stopinj. Kakor poročajo vremenslovci, prihaja vročinski val od bermudskih otokov. Istočasno pa se bliža hladni val iz Aljaške. Ta val je že dosegel državi Colorado in Montano. V dolini Montano ter na kanadskem ozemlju pa je zapadel sneg. Po nekkih poročilih je vročinski val iz Amerike že prišel do Londona vendar ne javljajo iz Anglije doslej še ničesar o tem.

Kdaj bi se utegnil vrniti Amundsen?

Upanje, da se Amundsen vrne s severnega tečaja po zračni poti, je definitivno splavalo po vodi. Poročila s Spitzbergov pravijo, da ga tovariši na tamonjskih ladiah sploh ne pričakujejo več nazaj z letalom, ker so sedaj trdno prepričani, da se mu je na poti nekaj pripetilo. Amundsen ne preostaja v slučaju da je živ, nič drugega, nego povratek peš in morda tudi prezimovanje v deželi večnega ledu in snega.

Splošno se smatra, da so se Amundsenu pokvarili stroji na letalih in da se je moral spustiti na tla. Ker je bilo s tem poleta konec, so se morali člani Amundsenove ekspedicije poslužiti pešhote ter nastopiti potovanje s sammi.

Strokovnjaki menijo, da bi Amundsen nemara skušal doseči rt Kolumbijski. Če mu bo mogoče na opasnem terenu, katerega ima pred sabo, prekoračiti dnevno 20 km pota, bi utegnil dospeti na cili že tekom petih tednov. Raziskovalec Peary trdi, da je napravil to pot tja in nazaj v 53 dnevih. Toda baš ta hitrost je vzbudila v poznalcih razmer okoli severnega tečaja močne dvome. Začeli so se oglašati izkušeni možje, ki so dokazovali, da Peary sploh ni bil na severnem tečaju, kakor tudi ne znani Cook. Če se torej Amundsenovim tovarišem posreči doseči vsaj neko gotovo točko, bodo izven nevarnosti, da bi morali umreti od lakote medpotoma. Hrana, katero so vzeli s seboj, zadostuje popolnoma za poldrugi mesec. Na rtu Kolumbijski pa je ostavil 1920. kapitan Gotfrid Hansen veliko zalogo živil in municije. Enako skladišče takih potrebščin se nahaja tudi pri rtu Conger in verjetno je, da se ga

bodo raziskovalci poslužili, če ga dosežejo. Če bodo nadaljevali pot v smeri proti zapadni obali Grenlandije, ni izključeno, da dobimo vesti o usodi Amundsenove žene letos v jeseni. V vseh slučajih pa je treba imeti mnogo potrpljenja.

Potovanje v pokrajinah severnega tečaja je zelo težavno, posebno radi tega, ker ni nikoli mogoče izračunati, v kolikem času se lahko pride na cilj. Severni potnik se ne more nikoli držati ene same smeri, ker mora računati z ozemljem, katerega ima pred sabo. Nihče ne ve, kakšen je na severnem tečaju led in kje se lahko zabrede v odprto vodo z neznanim tokom. Amundsenova ekspedicija je bila na vse te možnosti pripravljena, toda vzela je na pot le primitivne pripomočke. Za prevoz čez morje je naložila na letalo tri platnene čolne z jadrji, ki se ne morejo upirati niti najmanjšemu pritisku leda. Ekspedicija ima še to težavo, da bo morala, kadar se pokaže potreba, vleči sami sama naprej, ker nima nobenega psa, ki bi lahko oskrboval ta posel. Najsi bo torej usoda Amundsenova ali njegovih tovarišev kakršnakoli, sigurno je samo to, da bo trebalo dolgo čakati na verodostojno poročilo o ekspediciji na severni tečaj. Šele če ne bomo imeli celo leto glasu od nikoder in od nikogar, bo upravičena domneva, da je Amundsen s tovariši ponesrečil in da se ne vrne več med ljudi.

Prijet ponarejevalec političnih listin

Nemška policija je prišla na sled prevejanemu in izredno spretnemu ponarejevalcu političnih dokumentov. Mož se piše Sergiej Drušelovski in njegova specialiteta so bile listine proti boljševikom.

Znano je, da se je pri zadnjih angleških državnozborskih volitvah pojavilo pismo šefa komunistične internacionale Zinovjeva. To pismo je imelo na izid angleških volitev velikanski vpliv. V verodostojnost te listine so pametni ljudje sicer takoj dvomili, a nerazodna masa mu je verjela in posledice te vere so se pokazale v konkretni obliki: konservativna stranka je dosegla absolutno večino v spodnji zbornici. Do tega uspeha je pripomogel konservativni stranki Drušelovski, ki je dokument tako spretno ponaredil, da je dosegel namen tistih, ki so pismo naročili. Drušelovski ima svoje prste vmes tudi pri železniški nesreči v Poliskem koridorju. To nesrečo je opisal kot komunističen atentat in ljudje so mu zopet nasedli. Končno pa je dne 18. maja prišel policiji v roke. S tem je njegova zločinska karijera brezdvomno zapečaten.

Sergiej Drušelovski je tipičen ruski emigrant. Doma je iz Mohilova. Njegov oče je bil policijski uradnik, on sam pa trdi, da je bil letalski oficir v ruski armadi. Težko je reči v koliko je to laž ali resnica. Stoji pa, da je bil po vojni v službi polkovnika Bratkowskega v Varšavi, ki je bil šef poljske špijonaže. S tem poklicem se je pečal Drušelovski do leta 1920. Potem je odpotoval v Gdansk in od tam se je preselil v Berlin. Odprl je pisarno za ponarejanje političnih listin in je pridno delal. Kakšne listine je ponaredil in koliko laži je na ta način raztrosil po svetu, ni mogoče ugotoviti in na bržje tudi ne bo nikoli mogoče povedati.

Interesantno je, da se Drušelovski ni sramoval ponujati svojih uslug sovetskemu zastopništvu v Berlinu. Ta korak pa je postal naravnost usoden za njegovo bodočnost. Ruski poslanik je namreč ovalil zločince policiji, nakar je redarstvo Drušelovskega zaprlo.

Preiskava, ki se je vršila na stanovanjskega ponarejevalca listin, je Drušelovskega zelo obremenila. Našel se je zapisnik z natančnim seznamom naročnikov tanih dokumentov in vsot, katere je Drušelovski prejemal za svoje delo. Drušelovski pa je prodajal ponarejene dokumente Angležem, Francozom,

Nemcem in drugim narodom za razmeroma visoke cene.

Pri zadnjem atentatu v Sofiji je Drušelovski sodeloval s ponarejenimi listinami. On je bil tisti, ki je dokazoval, da je atentat v cerkvi sv. Nedelje delo ruskih komunističnih življavačev. Tudi tej slepariji je svet verjel.

Zadnje lumparijo Drušelovskega predstavlja ponarejen dokument o ameriških komunistih. Slepaci si je izmislil tajna navodila iz Moskve, katere je ponujal ameriškega poslaništvu v Berlinu za ceno 150 dolarjev. Pri tem se je skliceval na priporočilo nekega diplomata, kateremu je že prej ponovno preskrbel podobne dokumente.

Drušelovski je imel izvrstne zveze z ruski caristi ter je sloh deloval zelo na široki podlagi. Služil je tudi raznim vojaškim kontrolnim komisijam, sodeloval je pri sestavljanju razorožitvenih not itd. Kopal je lamo drugim tako dolgo, da je končno sam padel vanjo.

Porotne razprave

Ljubljana, 9. junija.

Goljuf in slepar velikega sloga

Dezert. — Družinski oče z dvema nezvestama. — Josip Starman pl. Podgrajski. — Veleposestnik in milijonar.

Pred porotnim sodiščem stoji 30letni Josip Majer, doma iz Voloske pri Opotiji, uradnik, družinski oče in dosedaj neznan pustolovec, ki je tekom petih let živel dokaj udobno življenje «na kredos», ogoljufal in osleparil lepo vrsto več ali manj revnih zasebnikov in družin ter slednjič po ponesrečenem begu izpred ljubljanske ječnice in neuspelem poskusu podkupljenja ječniškega paznika odsedel za varnim zidovjem ljubljanskih preiskovalnih zaporov 14 mesečni pripor. Njegova pustolovska karijera se je začela l. 1920. v Ljubljani, ko je služil pri vojakih kot podnarednik. Tedaj je lepega avgustovega dne najel avto ter se peljal s svojo ženo in znancom v Novo vas pri Cerknici na sokolsko veselico in nato nazaj v Ljubljano. Šofer (Ciril Krizman) je zahteval za to vožnjo (104 km) 3600 K (900 Din); Majer pa mu jih je izplačal 800 (200), češ da ostanek poravnava vojaška komanda. Drugi dan je prišel šofer po ostanek; Majer pa se ga je iznebil na ta način, da je napisal uradno potrdilo na izplačilo 3640 K (910 Din) ter ga signaliziral z uradnim pečatom (potvorba uradne listine). Vendar pa tega ostanka ni nikdar izplačal; izgovarjal se je, da se je peljal obiskat bolnega otroka ter da je spotoma ves denar zapravil. Kmalu nato je dezertiral v Italijo ter se v Gorici počel s posredovanjem pri lesni kupčiji. Vsled raznih človekoljubnih manipulacij pa je bil aretiran in oddan v zapore, odkoder je pobegnil aprila 1922 v Ljubljano nazaj. Tu se je oglašil pri trafikantini Mariji Ojstrškovi ter se je predstavil kot zelo bogat lesni trgovec

iz Gorice. Kmalu se je udomačil in po nekem kosilu se je nenadoma povrnil, češ da je izgubil listino z denarjem in da naj mu Ojstrškova posodi 200 Din do «jutri». Drugi dan se je seveda brez povračila vrnil in zaprosil znova za 200 K (50 Din); mesto povrnitve obeh posojil pa ji je tekom prihodnjih dni pokazal dve menici, glaseči se na 990.000 K in 52.620 K. To drugo ji je obenem tudi podaril ter jo pri tej priliki posil za posojilo 1000 K na račun podarjene menice. Nato je prišel spet po manjša posojila; njegov inventar je med tem obogatel na srebrni urli z veržico, ki mu jo je dala Ojstrškova. Ko pa je ona hotela vnovič menico, ji jo je pred bančnim vhom izvalil in izginil z njo. Zvečer pa se je vrnil in na Ojstrškove očitke jo je zavrnil s surovostmi.

Medtem je obiskal svojega prejšnjega znanca Ivana Praznika, se vpeljal kot lesni trgovec ter mu kazal obe menici, pri tej priliki mu je ponudil stalno službo na svojih posestvih z mesečno plačo 1200 lir in prostim stanovanjem. Tudi iz te svoje živite in njegove žene je tekom nadaljnjih dveh dni izvalil preko 200 Din; 3. maja 1922 pa je bil aretiran radi dezertiranja in je do 16.

× Velika poplava po Avstraliji. Te dni je bila po Avstraliji velika poplava, ki je podrla mnogo hiš v mestu Wagga-Wagga. Nad 2000 ljudi je brez strehe. Reka Murrumbidgee je narasla za nad dva metra in poplavlja vsa okolico. Sedem oseb je utonilo.

K skopuškemu verižniku pride njegov mladostni prijatelj, obubožani uradnik. «Prijatelj, pomoz mi! Vsa moja sredstva so izčrpana, beda trka na moje duri.»

«E, pa to ti je lahko; naj trka, nikar ji ne odpri.»

Slavnemu boksarju je v kavarni nekega večera izginil povrtnik. Čez par dni se vrne v isto kavarno z novim ogrtačem in da bi mu znova ne izginil, pritrudi nani listič z napisom:

«Povrtnik je last gospoda, ki ima pest težko 80 kilogramov.»

Ko se boksar odpravlja iz kavarne, opazi ves besen, da mu je novi povrtnik izginil. Na njegovem mestu pa vidi posetnico s temi besedami:

«Povrtnik je vzela gospod, ki jo briše z 80 km na uro.»

Josip Starman, pl. Podgrajski
odvetnik in veleposestnik v Gorici,
ter ga naprosil, da ga popelje do Ljubljane. Ker je imel Vidrih sam namen oditi tja obiskat svoje hčere, ki se šolajo v Ljubljani in ki so stanovali pri rodbini Leopoldine Markič, ga je radevolje vzel sabo. Med potjo sta se tako sprijaznila, da ga je Vidrih v Ljubljani takoj uvedel pri družini Markičev in njih sorodnikov, kjer se je povsod kmalu čutil domačega. Začel se je zanimati za domačo hčer Pavlo, ji razkril ljubezen ter jo prosil za roko. Starši so mu hčer radi zaupali, saj je bil uveden pri njih kot veleposestnik, plemenitaš, z vilo na Bledu in graščino v Mokronogu. Kot vnet ženin je vedno silil k poroki in mu je bilo vsako odlašanje odveto. Starši pa so se vendar hoteli malec informirati o njegovi preteklosti. Da bi jim to onemogočil, je dal na lastno pest inserat v «Slovenski Narod»:

Dr. Josip Starman pl. Podgrajski
odvetnik v Gorici
gđ. Pavla Markičeva
zaročena.

Ta inserat je dosegel zaželjen uspeh in mogoče bi šla stvar v tej smeri dalje (poprva bi se imela zdej kmalu vršiti), da ga ni težila neizpolnjena mislija, ki jo je prevzel kot zaročenec Gizele Primčeve. Peljal se je torej 10. februarja 1924. v Rače ter tam izročil zaupno pismo. Obenem pa se je naglaj Gizelelinemu bratu, da je bilo njegovi sestri ukradenih 9000 lir, ki jih je bila izkupila za knjige, ter da mora to vsoto vrniti do 13. februarja, sicer bo aretirana. Primcu se je njegova lastna sestra seveda zasmilila, in ker na podlagi pisma in izjave Majerja (ki se je predstavil kot zaročenec Gizele Primčeve) ni imel vzroka, da bi dvomil o verodostojnosti ganljive povesti, je izročil Majerju 1000 Din za prvo pomoč ubogi sestri. Majer se je s tem denarjem vrnil v Ljubljano k Markičevim ter kot nestrpen ženin vedno bolj priganjal k ženitvi. Da bi svojo reputacijo utrdil, je vso družino povabil na svojo

posvetbo v Gorici

Nabavili so si torej vsi potne listine, ko pa je prišel čas odhoda, je prejel Majer naenkrat brzojavko, v kateri mu javlja njegova sestra Zora, da je oče umrl in da naj se nemudoma pripelje k pogrebu. To brzojavko si je sam odposlal in je bil nad njo tako očitno ginjen ter potrt, da si ga Markičeva ni mogla kaj, da mu ne bi dala črne obleke za pogreb ter 1000 Din na žalostno pot. Med njegovo odsotnostjo pa je obiskal Markičeve brat Gizele Primčeve in — slepar je bil vsaj in puncto nuptialni razkrinkar. Ko se je vrnil s pogrebščine, je moral črno obleko sleči ter se brez tolažilnega slovesa odpraviti.

Vrnil se je na Planino pri Rakeku k gostilničarju Vidrihu ter pri njem zastoj prenočil in preživel en dan; nato se je podal k tlastu v Cerknico, kjer je s premetenostjo zvonil žel. uradnika Antona Jerina, da mu je posodil 100 Din. Od tu se je odpravil k bratrancu v Rimske Toplice, tu še ogoljufal razne osebe in bil dne 8. marca 1924.

aretiran.

Ko so ga pripeljali v spremstvu orožnikov pred ljubljansko ječnico, se je naenkrat iztrgal ter hotel ubežati še v zadnjem trenutku, kar pa se mu ni posrečilo. Nato je v zaporu pisal pismu Hugonu Kozlevčarju listek, v katerem mu obljublja

100.000 K nagrade,

ako mu pomaga pobežniti iz zaporov. Paznik pa je listek oddal predstojniku in Majerjev načrt je šel po vodi.

Današnja razprava je trajala do pol 4. popoldne in je v bistvu potrdila vse navedeno inkriminacijo. Obtoženec sam, slok slova: sec (30 let) se je zagovarjal in izgovarjal na vse mogoče načine, trdil je med drugim tudi, da je dobil od Primčeve še v ječo pismo, v katerih izjavlja, da so jo karabinerji prisilili, da se je prvotno izrekla zoper njega, sedaj pa prekljuje vse. Na poziv, da naj ta pisma vendar pokaže, je rekel, da zaenkrat tega ne more.

Po zaslišanju številnih prič se je obravnava končala; porotniki so glavna vprašanja obtoženceve krivde potrdili, in je bil Josip Majer obsojen na 20 mesecev težke ječe, poostrene vsak mesec. V zaporu pa se mu vteje dosedanj 17 mesečni pripor, tako da bo 5. septembra spet prost.

Senat: predsednik podpredsednik dež. so. diča Rekar, votanta svet. Mohorič in sod. nik Juvane. Drž. pravdnik dr. Lavrenčak.

Mate Marn:

Soseda

I.
Prelep nedeljski dan je. Ljudje niso namo nedeljsko svečano razpoloženi, temveč tudi praznično veselo oblečeni. Razmeroma malo je videti temnih oblač, večina, zlasti mladina, je pokakala pri tem nad vse lepem vremenu svojo ljubezen do svetlih barv.

V farnem zvoniku je že davno zadnjkrat odzvonilo k deseti maši in le za poznih so hiteli še mimo, da preveč ne zamude.

Gospodar Kokalj je kadil pipo in zložil hodil po sobi gori in doli. Opravil je svojo versko dolžnost že jutraj, zdaj bi deseti pa je poslal mlade v cerkev, stal je za čuvaja sam doma — žena je bila zaposlena v kuhinji s kosilom.

Kokalj je bil mož petdesetlet in že dobro osivel, toda trden ko dren. Pričelna je bila njegova hišica, nizka — toliko tako lično je udomačil v njej svoje trojaštvo in malo trgovino, da mali dom delal nobene sramote precej prometnih cest, ki je vodila mimo do cerkve. Še dalje na postajo. Okoli, ob straneh na hišo, je zasadil mali vrtniček, v katerem sta se kljub tesnobi kaj lepo izražali korist in okusnost: salata in rože, po gojene, so zelenele in cvetele izza zraja. Toda truda in dela in skrbji je bilo stisnjenega v to lepoto toliko, da bi bilo lahko še enkrat tako visoka, če bi

mu bilo šlo vse po sreči. Pa mu je šla trda.

Kot mlad rokodelce je prišel v ta kraj. Dokler je bil gostač v tuji hiši, so ga večinoma imeli radi. Že v nekaj letih se je oženil, toda ne v tem kraju: ženo je pripeljal prav iz svoje ožje domačije tam na Primorskem in s tem si je med Gorjanci za vse čase pritisnil pečat tuja na čelo.

In ko je bila napredaj bajta pri cerkvi s svojo pedjo zelnika — in jo je on kupil — se je kmečkimi sosedom kar nos zavijal: da bi se ta tuječ tu udomačil? In pa kako je mogel bajto kupiti? Odkod denar? Niso videli trdni možakarji, da je vbadal šivanko vse noči in z ženo vred stradal, da si zgradi dom; kajti to je bil njegov namen. Kupil je polpodro bajto, jo popravil in od takrat je delal na svojem, da plača dolgovce. Nameraval je za hišo prikupiti še nekaj sveta, Pa se mu je sosed Hrastar nasmejal:

«Niti pedi!»

Pa je imel Hrastar polja tam eno dolgo in široko njivo in bi se mu par sežnjev še malo ne poznalo. Vsed Munik prav tako. Tiščala sta ga vsak z ene strani in če bi jima zemljo odtehtal z zlatom — morda bi se udala, morda. In tako je Kokalj sicer lepo napredoval v svoji hišici, otvoril še trgovino — toda razširiti domačije ni mogel niti za pol pedi nikamor. In je zato ostal v tistih mejah dozdaj.

Toda zelo udobno je bilo pri Kokaljevih. Iz male večje se je videlo skozi ena vrata v veliko glavno sobo, skozi ena naravnost v kuhinjo in skozi ena v trgovino: vsa vrata steklena. In kar je delalo dom Kokaljev še bolj prikupeno, to je bila ona natančna in skrbna čistost in snaga, ki jo na njegovi sosedje niso prav posebno dobro poznali.

Ob delavnih je bila glavna soba delavnica. Dva vajenca sta vdevala niti in se učila prvih krojaških del in dva stroja sta brnela pod urnimi rokami pomočnikov. Mojster Kokalj pa je meril, urezaval in sprejemal naročila.

Zvečer so vajenci in pomočniki odšli, šivanje je šlo v kot in na obešalnike, šivalni stroji k steni, sobo je gospodinja čisto pomedla in nad mizo je zažarela večerna luč. Po večerji je marsikateri sosed prišel h Kokaljevim povosavat, ob praznikih in nedeljah pa je zlasti dopoldne nastala tu kar cela zbornica.

Praktični Kokalj je namreč prodajal tudi dnevne časopise in to in ono vprašanje se je izprožilo pri tej priliki. Možje s hribov so kaj radi pomodrovali o svetu in o življenju.

Tak je bil dom Kokaljev.

V cerkvi je zvonilo povzdigovanje. Ura je bila pol enajstih. V pomladnem in poletnem času menda čas hitreje poteka nego pozimi. Vsaj gospodarju Kokalju se je tako zdelo.

«Kar naenkrat bodo od maše!» si je

misli. Misli je sicer ljudi, toda predvsem je mislil na svoje: imel je štiri. Najstarejši je že oženjen in je v Ljubljani in ta je danes prišel z ženo pogledat domov. Njegove očetovske misli so bile deloma zadovoljne, toda misliti ni imel le na enega, temveč še na tri. Lahko je na primer njegovemu sosedu Korenu: on nima nobenega — posestva pa tako, da jih lahko imel dvakrat toliko ko baitar. Pa jih pač nima — in moral bo dati vse tujim rokam!

V veži zaropotejo koraki. Počasni korakov in z rokami v ženu se je približal sosed Koren v vas. Med Kokaljevo hišo in med Korenovim vrtom je šla cesta. Cesta je dobra meja in zato so si taki sosede, ki se gledajo čez cesto, nekoliko boljši nego drugi. Vrt Korenov je imel par starih sliv in jablan, proti cesti je bil ograjen z nizko škarko. Prav nasproti Kokaljevi hiši onstran na vrtu je stal kozolec. Koren je bil tudi že precej siv in sta imela pri lepem pomladnem solncu s Kokaljem isto misel: mi stari se staramo bolj in bolj, pa naj bo pomlad ali zima, mladim sije solnce in tudi zima jim ne škoduje.

Dobra soseda sta si bila drugače Kokalj in Koren: toda spominov ni obujal rad ne Kokalj, ker ni hotel, in ne Koren, ker so mu bili neprijetni. Pa kdo bi na stara leta pogrevval vsako reč! Nekoč pred leti si namreč nikakor nista bila dobra soseda. Ne sije solnce namreč vsak dan tako lepo.

II.

Težavno je bilo posebno tisto zimo, ko je sneg vas popolnoma zapadel. V januarju, kmalu po svetih Treh kraljih, je začelo snežiti. Takoj je bilo videti, da ga ne bo tako kmalu konec. Na strehah se je dobro videlo, kako se debelijo bele plasti, in že drugi dan v jutro so bila vsa pota trdo zapadena in neuporabna: niti za gaz ne, kaj šele za vožnjo. Ni kazalo drugega, nego pustiti vse in spraviti sneg vsaj nekoliko s pota. Kajti pustiti na strehi tako ogromno težo, bi pomenilo, vsako uro biti v nevarnosti, da se baita sesede. Zato je bilo treba najprej grmade snega spraviti s streh na tla in šele potem s potov kamrskoli proč.

Takrat so lezli ljudje z največjo nevarnostjo vrh hiš na slemena in tam rezali plasti po sredi. Včasih je bilo treba ves sneg sproti zmetati doli: po navadi pa se je vendar plati sama utrjala in bučno zgrmela na tla. Gorje mu, kdor se ne bi previdno ogibal nevarne bližine: pokopalo bi ga in zadušilo. Ogromne mase so se kopičile pred hišami in po nekod so bile tako visoke, da so bile vstrice s strehami, posebno pri nizkih hišah.

Kokaljevi so spustili sneg prav tako na cesto. In zdaj je bilo treba kup, ki je segal še nekoliko više nego streha, čimprej spraviti proč: kajti pot do cerkve in do postaje je bilo treba odpreti. Vse je šlo na delo: mojster z ženo in dru-

Gospodarstvo

Obrtniški kongres v Novem Sadu

Za pravoslavne binkošti, preteklo nedeljo in ponedeljek, se je vršil v Novem Sadu kongres vseh obrtnikov iz Jugoslavije. Udeležilo se ga je okoli 150 delegatov vseh organizacij iz kraljevine ter predstavniki drugih gospodarskih organizacij, kakor tudi trgovinskega ministarstva. Zvezo slovenskih obrtnih združenj je zastopal njen predsednik gospod Engelbert Franchetti iz Ljubljane. Na dnevnem redu so bila zelo važna vprašanja, predvsem obrtniški kredit, obrtno zakonodajstvo in druge zadeve, ki še do danes niso rešene.

Kongresu je predsedoval predsednik pokrajinske zveze obrtniških društev z. Voja Janković, ki je imel otvoritveni govor in pozdravil vse navzoče in želel kongresu popoln uspeh. Drugi govorniki so pozdravili zborovanje v imenu svojih organizacij. V imenu slovenskih obrtnikov je pozdravil kongres g. Franchetti, ki je priporočal stvarno delo v lastnem interesu, brez vsake strankarske primesi, ki je stvari le na kvar. Obrtniki morajo nastopati složno, ako hočejo imeti popoln uspeh. Iz nadaljnjih govorov se vidi stremenje po osamosvojitvi obrtnika izpod nadzorstva političnih strank, od katerih se je mnogo pričakovalo, pa malo dobilo. Obrtniško gibanje mora biti predvsem gospodarsko, ker le tako se bo zboljšalo gnotno stanje obrtnikov. Plemenski razlik ne sme delati, sicer se bo to kruto maščevalo.

Poročila poedinanih funkcionarjev so bila sprejeta, nakar se je vršila obširna in stvarna debata glede zakonskih načrtov o obrtniških kreditih in o obrtniških. Sprejeta je bila tudi resolucija, v kateri se kongres zavzema za čimprejšnjo osnovevanje Obrtniške banke. Zahteva se tudi, da daje Narodna banka večje in stalne kredite obrtnikom, tudi preko 15.000 dinarjev in ne samo 5000 kakor doslej. V novi zakon o obrtnikih je treba vnesti posebno določilo o obrtnem združništvu.

Zastopnik slovenskih obrtnikov gospod Franchetti je potem predlagal resolucijo glede stanovanj, ki je bila tudi sprejeta. V tej resoluciji se zahteva, naj vlada izpusti novi stanovanjski zakon v tem smislu, da se izreče stalnost tudi obrtnikom in da se določijo pravične maksimalne najemnine za obrtne poslovne prostore, in sicer za ves čas, dokler traja stanovanjski zakon, t. j. do 1. novembra 1926.

Sprejetih je bilo še več manjših predlogov, nakar so podpisali udeleženci kongresa spomenico na kralja, v kateri ga prosijo, naj podpira stremenje jugoslovenskih obrtnikov, ker bo država je tedaj močna in zdrava, ako bo imela zadovoljen in trden obrtniški stan. Spomenica ima preko tisoč podpisov raznih obrtniških organizacij.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (9. junija.) Pšenica: madžarska, 4 in pol vag., 460; turščica, baška za junij, 15 vag. 197,50 za junij 5 vag. 205, sremska, 17 vag. 197,50 do 200, za junij Mitrovska, 5 vag. 210, banatska, Donava, 30 vag. 205. Tendence nespremenjena.

Živinski sejem v Mariboru. Dogon 12 košev, 14 bikov, 104 vol, 308 krav, 12 telet, skupaj 510 komadov. Povprečne cene so bile: debeli voli kg žive teže 8,25 do 9, poldebili voli 7,50 — 8, plemenski voli 4,50 do 6,75, bikli za klanje 5,50 — 7,50, krave debele 6,50 — 7,50, plemenske krave 5 — 6,25, krave za klobase 3,50 — 4,50, mlazne in breje krave 5 — 7, mlada živina 6,50 — 8, teleta 10 — 11,75 Din. Prodanih je bilo 299 komadov, od tega 115 v inozemstvo. Mesne cene: govedina 12 — 20, teletina 15 do 22,50, svinjina 15 — 30. Sejem je bil živahen.

Dunajska borza za kmetijske produkte (8. junija.) Dasi so se ameriški tečaji koncem preteklega tedna nekoliko uvrstili, je bila kupnja vendarle neznatna. Promet se je gibal le v najpotrebnejših mehlj, pri čemer so kazale cene stabilno tendenco. Notirajo vključno blagovno - prometni davek brez carine za 100 kg v šilinhij: pšenica, domača 51,50 — 52,50, madžarska s Pott-

ja 54,50 — 55,50, Rosafé 53,50 — 54; rž: 46,50 — 47,50; ječmen: 30 — 31; oves: rumunski 43 — 44.

Dunajski živinski sejem (8. junija.) Dogon 3255 komadov glavne živine, 662 komadov iz tuzemstva, 1258 iz Madžarske, 273 iz Češkoslovaške, 231 iz Jugoslavije in 866 iz Rumunije. Cena je pri volovih padla za približno 10, slabše vrste za 5 grošev za kg. Notirajo voli 130 — 180, bikli 130 — 165, krave 120 — 160 grošev.

Stanje Narodne banke dne 31. maja t. l.: Aktivna: Metalna podloga 458.022.810 Din 19 par, posojila Din 1.192.169.219,08, dolg države Din 2.966.355,034. Pasiva: Vplačana glavica Din 27.911.600, novčaniice v tečaju Din 5.770.829,200, razne obveznosti Din 517.371.110,15, nadavek za kupovanje zlata za glavico in fonde Din 74.034.414.

Dohodki glavnih carinarnic v drugi dekadi maja t. l. so znašali vsega skupaj 64.235,085 dinarjev. Največ dohodkov je imela carinarnica Beograd - Sava, namreč Din 11.044.940. Potem pride Zagreb - kolodvor Sava 8.931.318, Beograd - kolodvor 7.144.973, Ljubljana 4.189.724, Maribor 3.282.874, Subotica 2.869.787, Sarajevo 2.607.694, Novi Sad 2.278.536, Veliki Bečerek 1.947.945, Skopje 1.863.704, Zagreb-pošta 1.748.027, Smederevo 1.289.023, Sušak 1.238.298, Osijek 1.185.640, Pančevo 1.135.828, Sombor 1.131.989 in Velika Kikinda 1.047.738. Ostale carinarnice so pobrale zneske pod milijonom dinarjev. Tako znašajo dohodki carinarnice na Jesenicah 691.948 in na Rakeku 498.858 dinarjev. Skupni dohodki od 1. aprila do 20. maja t. l. so znašali Din 286.210.394 napram Din 235.517.426 v istem razdobju lanskega leta.

Licenciranje bikov plemenjakov. Ljubljanski živinorejci se opozarjajo, da je pregledovalna komisija za mesto Ljubljano spoznala sposobnim za plemenitev tujih krav in telic biko sledečih posestnikov: Franca Viranta na Hovci 22, Jakoba Vidmarja na Ižanski cesti 42, Josipa Grdadolnika na Ižanski cesti 46 in Antona Koritnika ob Cesti v mestni log štev. 31. Licencirani biki omenjenih štirih posestnikov imajo v levem rogu vzgano črko »L«. Spuščanje nelicenciranih bikov na tuje krave in telice je po zakonu strogo prepovedano in se bo proti vsem onim, ki bi to ne vpoštevali, kar najstrožje postopalo.

Princip in teorija bančnega knjigovodstva. (Nova učna knjiga.) Te dni je izšla nova učna knjiga prof. P. Siča pod gorenjim naslovom. Založila je knjigo knjigarna Iz. Kleinmayr & Ferd. Bamberg. Knjiga je namenjena v prvi vrsti študentem trgovske akademije in dijakom trgovske šole; po svoji vsebini pa je zelo prikladna za bančne uradnike, zlasti mlajše, t. j. one, ki se pripravljajo za bančni izpit, a jim specialno delo ne nudi splošnega pregleda. Knjiga obravnava metodno vse bančne posle v njihovi praksi s posebnim poudarkom na organizaciji modernih bank. Bilanci, fuziji bilanc in fuzijam delniških družb so posvečena posebna poglavja. Dobro bo služila tudi trgovcem in tvežkam, ki imajo posla z bančnimi zavodi in samoukoma. Knjiga je po svojih razlagah sicer kratka, a vendar jedrnat. Založba Iz. Kleinmayr & Ferd. Bamberg si je prizadevala, da nastavi zmeren ceno. 34 Din je glede na kompliciran stavek in vrednost knjige jako nizka cena.

Dobave. Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: Dne 6. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniških potrebščin in 19.732 kg pocinkane pločevine. Dne 8. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 50.000 kg raznih krp za čiščenje in 500 kg platnenih krp za izdelovanje kleja. Dne 9. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih krtac in sirkovih metelj, raznega železnega materiala; dne 10. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 40.000 kg bele kovine za lokomotive in 15.000 kg mehkega svinca; pri Direkciji državnih železnic v Subotici pa glede dobave 40.860 kg železne pločevine. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantno na vpogled.

Angleški kapital v Albaniji. Albanska vlada je dala neki angleški skupni koncesiji za kopanje živega srebra v okolici Skadra in Kruma.

Žrebanje obligacij 2% loterijskega posojila. Dne 14. julija t. l. se bo vršilo v generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu žrebanje obligacij 2% loterijskega posojila iz leta 1888. Finančni minister je že odobril potrebni kredit za to žrebanje.

Češkoslovaški državni proračun za leto 1926. Vsi osrednji uradi Češkoslovaške republike so sedaj zaključili svoje delo pri sestavi državnega proračuna za leto 1926. Strokovnjaki trde, da davčna reforma ne bo niti najmanj vplivala na celokupnost budžetnih postavk, ker se bodo posredne položice znižale postopoma tekom prihodnjih treh let. Šele za leto 1929. se more pričakovati, da stopijo popolnoma znižane in stabilizirane davčne postavke v veljavo. Celotni efekt davčne reforme bo pri popolni izvedbi znašal približno 400 milijonov češkoslovaških kron.

Obtok novčanice v Češkoslovaški je narasel v zadnjem tednu maja za 515 milijonov na 7434 milijonov Kč.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenjajo povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih zaključke.) Vrednote: 7% inv. posojilo 61—62,50; Voja škoda 194—202; Celjska posojilnica 200—204, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 105—108, Pražedion 800—810, Slavenska 68—0, Kreditni zavod 185—195; Stroine 0—135, Trboveljska 350—360, Vevče 100—112, Stavbna 265—280; 4,5% zastavni Kranjske deželne 20—0, 4,5% zadolžnice Kranjske deželne 20—0. — Blago: Les: hrastovi bordoni 30/30, I. in II. vrste, fco. Postojna 1380, smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem, napr. fco. nakl. postaja 250—0; bukova drva, I m dolž., suha, fco. Skopje 0—30; čreslo letošnje, suho, v ovovih, fco. vag., nakl. post., 10 vag. 38—38 (3); poljski pridelek: pšenica Rosafé, par. Postojna trans. 0—465, avstralska, par. Postojna trans. 0—455; otrobi pšenični, juta vreče, fco. Ljubljana, 0—200; oves makedonski, par. Ljubljana 0—355; turščica defektna, par. Ljubljana 200—0.

ZAGREB. V efektili je bil danes promet malenkosten in niso sklenili tečaj za beležili nikakih sprememb. V devizah je bila tendence šibkejša vsled nadaljnjega porasta dinarja, ki je davi beležil v Curihu 8,65. Zato padajo tečaji vseh tujih deviz. Povpraševanje je bilo malenkostno, blaga pa je bilo dovolj na trgu. Nekaj več je bilo prometa v devizah na London. Po borzi so ponujali blago v nekaterih devizah pod sklepnim tečajem. — Notirale so devize: Amsterdam 2390—2420, Dunaj 8.345—8.465, Berlin 1412,50—1427,50, Italija, izplačilo 235,85—238,85, ček 235,50—238,50, London izplačilo 288,50—291,50, ček 287,75—290,75, Newyork ček 59,20—60, Pariz 291—296, Praga 175,80—178,20, Svica 1153—1163. — Valute: dolar 58,35—59,15. — Efektil: bančni: Litorale 55—60, Trgo 0—12, Eskomptna 104—105, Poljodjelska 0—17,50, Kreditna Zagreb 105—107, Hipo 58—58,50, Jugo 100—101, Ljubljanska Kreditna 250—260, Obrtna 60—62, Pražedion 800—802, Etno 210—220, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Narodna 3200—0; Industrijski: Eksploatacija 36—37, Dubrovačka 700—0, Goranin 30—35, Sečerana Osijek 545—555, Nihag 38—42, Gutmann 360—365, Slaveks 0—160, Slavonija 43—43,50, Trbovlje 0—370, Osijek 85—87,50, Vevče 100—110, Danica 70—73; državni papirji: 7% inv. posojilo 61—0, 4% agrarne obveznice 32,50—33, Voja škoda 196—199.

BEograd. Notirale so devize: Dunaj 8.40—8.41, Italija 236,75—237,50, London 290—290,25, Newyork 59,625—59,70, Pariz 290—292, Praga 177—177,50, Svica 1156—1158. — Tendence milačne.

CURIH. Beograd 8.60, Newyork 515,80, London 25,07, Pariz 25,25, Milan 20,52, Praga 15,2750, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,45, Sofija 3,75, Dunaj 72,65.

TRST. Efektil: obligacije Julijske Kralje 76,50, Živnostenska 381, Assicurazioni Generali 12,400, Rijnione Adriatica A 4130, Rijnione Adriatica B 4100, Cosulich 340, Dalmazia 262, Libera 534, Lloyd 5750, Ozeania 165, Tripeovich 472, Dalmazia cement 700, Split cement 491, Krka 400; devize: Beograd 42,30 — 42,60, Dunaj 352 — 358, Praga 74,25 — 74,75, Newyork 25,10 — 25,25, Curih 486 — 489; valute: dinarji 42,10 do 42,50, 20 zlatih frankov 96 — 98, zlata lira 485,62.

DUNAJ. Beograd 11,9425 — 11,9825, Berlin 168,79 — 169,39, Budimpešta 99,62 do 100,02, Bukarešta 3,3225 — 3,3425, London 34,49 — 34,59, Milan 28,21 — 28,33, Newyork 709,35 — 711,85, Pariz 34,79 — 34,95.

Sport

Bačka (Subotica) : Ilirija

V nedeljo, 14. t. m. ob 17.45, igrisče Ilirije.

«Jugoslovensko atletično društvo Bačka», prvak subotiskega nogometnega podsaveza, ki igra v nedeljo v prvem kolu tekmom za prvenstvo Jugoslavije v Ljubljani z našim prvakom Ilirijo, je naš širši sportni javnosti domala nepoznan klub. Z Ilirijo se doslej nista sestala niti enkrat, pa tudi v Zagrebu je redek gost. Tesnejši so njegovi odnosi z beograjskimi klubi, osobito pa goji tekmovalne zveze z budimpeštanskimi in vobče madžarskimi klubi. Proti zagrebškimi in beograjskim klubom je dosegel večinoma dobre zveze izravnanje izide. Concordio je nedavno porazil na domačih tleh z 2 : 1. Jugoslaviji je v Beogradu podlegel z 0 : 1. V moštvo ima več igrarjev, ki so nastopili v državnih reprezentančnih tekmah, tako predvsem orjaška branila Kulundžića, levo zvezo Marcikica, levo krilo Slezaka. Na igri Bačke se zelo opaža vpliv madžarske nogometne šole. Moštvo je zelo hitro, fizično znatno nad našim, z energičnim startom. Goji pretežno igro dolgih pasov s pogosto uporabo svojih izvrstnih kril.

Kot sodnik je delegiran v Ljubljano najboljši zagrebški sodnik Fabris.

Lahkoatletski miting S. K. Ilirije

Jutri, 11. t. m. ob pol 15, igrisče Ilirije.

Prijave za jutrišnji nacionalni miting S. K. Ilirije so došle v nepričakovano velikem številu. V 13 disciplinah starta po dosedanjih prijavah 64 atletov klubov Hašk, Marathona, ASK in Policijski SK. (vsi Zagreb) ter Ilirije, Primorja in Laska (Ljubljana). Za vsako disciplino starta najmanj 10 atletov. Prireditelj je torej v pravem pomenu besede medmestni miting Ljubljana : Zagreb. Z obeh strani gredo v boj najboljše moči, kakor Kojić, Zgaga, Rosenkranz, Gašpar, Ferkočič in Valtrčič, Perpar, Deržaj, Orehek, Zupan. Miting utegne biti tako po obsegu kakor po rezultatih eden največjih dosežanih v Jugoslaviji. Program je sestavljen tako da bo nudila prireditelj čim pestrejšo sliko in da bo zainteresirala slehernega gledalca, v celoti traja približno 3 ure. Glas se: 1. predtek 100 m, 2. tek 1000 m, 3. met kopja, 4. predtek 400 m, 5. skok v višino, 6. met kladiva, 7. finale 100 m, 8. tek 5000 m, 9. skok v daljino, 10. finale 400 m, 11. met diska, 12. skok ob palici, 13. stafeta 200 + 200 + 400 + 800 + 1500 m. Vstopnina je določena z ozirom na propagandni namen zelo nizko.

Kolesarske dirke «Save»

Kolesarsko in motoekskluzivno društvo «Save» v Ljubljani je priredilo v nedeljo svojo prvo dirko, združeno z ljudsko veselico. Dopoldne ob 10. je bilo pri pohodu po mestu okoli 300 kolesarjev.

Popoludne se je vršila glavna dirka iz Zastitne do Ljubljane za prvenstvo društva na 33 km: prvi je prišel na cilj Slamič Herman v 55:19. Sledili so Fantini Roman 56:15, Nagode Franc 56:26, Slamič Milko 57:52, Stroh sack Vinko 1:00:4, Herford Ivan 1:1:30, Korbar Ivan 1:2:30, Bradac Anton 1:2:31, Lasković Franc 1:10:30 in Verčon Josko 1:20:00.

Damska dirka (5 km): 1. Batelj Fani 9:50, 2. Kržin Albina 10:2, 3. Slamič Dragica 11:30, 4. Razpotnik Cilka 12:25, 5. Čebular Alojzija 18:30.

Invalidska dirka (5 km): 1. skupina: pokolenjska proteza 1. Rozman Ivan 8:17, 2. Preša Franc 9:20, 3. Veretnik Ivan 10:30, 4. Smerekar Anton 10:35; II. skupina: nadkolenska proteza 1. Koželj Josip 9:53, 2. Gojznikar Josip 11:45, 3. Kolar Viktor 12:10.

Dirka z lahkitimi kolesi (5 km): 1. Slamič Herman 7:49, 2. Nagode Franc 7:51, 3. Turk Alojz 7:53.

Startalo je 57 dirkačev.

Te podatke nam pošilja odbor «Save». Prireditelj je zunanje vsekakor lepo uspela in je imela zato tudi velik propagandni pomen, ki ga ni podcenjevali. V koliko pa so doseženi časi sportno realni, ne moremo kontrolirati. Na vsak način se nam zde malo neverjetni, ker bi bili z njimi postavljeni sami novi deloma celo svetovni rekordi. Pri prihodnjih prireditvah kluba, ki razvija vsega priznanja vredno agilnost, bo vodstvo gotovo tudi v tem oziru postopalo z večjo preciznostjo, kar bo koristilo v prvi vrsti klubu samemu.

Pokalne tekme LNP. Na igrisču Primorja ob Dunajski cesti se odigra jutri, 11. t. m. II. kolo podsaveznih pokalnih tekem v Ljubljani. Kot zmagovalci iz prvega kola, ki se je absolviralo 21. V. na igrisču Ilirije ob velikem zanimanju publike, prišlo v II. kolo Ilirija, Primorje, Hermes in Lask, do čim so Jadran, Slovan, Celje in Slavija kot premagani izpadli iz nadaljnjega tekmovanja. Zreb je določil za protivnike Ilirijo in Lask (ob 16.30) ter Primorje in Hermes (ob 18.).

Bačka v Zagrebu. V četrtek, na praznik Telovo igra prvak Vojvodine S. K. Bačka v Zagrebu, kjer nastopi s svojo najboljšo postavbo proti Haški. Zagrebško častopisje poroča, da se Bačka nahaja v izvrstni formi in da je resen kandidat za prvenstvo države. Iz Zagreba odpotuje Bačka direktno v Ljubljano, kjer nastopi v nedeljo v prvenstveni tekmi z Ilirijo.

Ustanovitev hazenskega podsaveza. V nedeljo si je novoustanovljeni hazenski podsavez izvolil svoj prvi odbor, ki je sestavljen sledeče: Predsednik dr. Ernest Mayer, podpredsednik geom. Černe, tajnica gđ. M. heličeva, tehnični referent Baltasar, blagajnica gđ. Jantigajeva, odborniki: ga. Pajničeva, ga. Polakova, Saksida in Rupert, vizorja ga. Kroftova in Zbrizaj.

Šušbeno iz LNP. Danes, v sredo, ob 20.30 važna seja u. o. v Sportni zvezi.

Službene objave LLAP

(Iz seje tehn. odbora z dne 9. t. m.) Spremeni se razpis za Akad. petoboj toliko, da se vrši isti 14. t. m. na prostoru S. K. Ilirija, in sicer ob 9. uri dopoldne. Jutri se objavi pravosodno.

Odobri se juryja S. K. Ilirije za njegovo nacionalni miting, in sicer vrhovni sod. Gorec, dr. Ulmanský, dr. Vučina, geom. Černe, Sancin S.; vrhovni reditelj: Železnik, namestnik Baltasar; starterja: Sancin Dan. (teki), Pelan (meti, skoki); reditelj starta: Lučvik (Omerza); časomerilci: dr. Vučina, inž. Debelak, geom. Černe, Vodišek, Sancin S.; sodniki na cilju: dr. Ulmanský, Betetto, Rybač, sodniki na progi: Vilhar, Jernejčič, Podpac, Vindič, Podboj, Lukežič, Mezgilts, za pisarnikarja gg. Gregorič, Omerza.

Sestanek juryje se vrši pred tekmovalnim na igrisču ob 13.30. Klubi se obveščajo, da prične v kratkem sodniški kurs za lahkoatletске sodnike. Vsi oni, ki se namenjajo posvetiti sojenju, naj se javijo do 15. t. m. na naslov: Baltasar Ivan, direktor drž. žel. oddel. III/3. Klubi se naprošajo, da javijo, na koliko izvodov tehničnega pravilnika reflektirajo. Izvod stane približno 30 Din. — Tajnik II.

Službene objave Moto-Saveza

(Iz seje upr. odbora z dne 27. V. 1925.)

I. Hrvatski motoklub v Zagrebu je poslal poročilo o tekmi dne 10. t. m. Rezultati so verifikirani, popravil se pa, da je dosegel pr. III. dirki I. mesto Fr. Kopač in ne Ogrina, medtem ko se pri rezultatih Ogrina popravi ime France mesto Ivan.

Diskvalifikacija g. Sotlerja na eno leto se ne more vzeti na znanje, ker je tehnična komisija Motokluba prekršila s tem svojo delokrog. Potrdi se diskvalifikacija za dirko kategorije 1000 ccm, dočim se na podlagi tekmovalnega pravilnika izroči slučaj Sotler sportno tehnični komisiji pri Savezu v rešenje. Z obveljavo enoletno diskvalifikacijo mora I. hrv. motoklub v Zagrebu preklicati, ker ni upravičen objaviti kazni, ki presega njegov delokrog.

Od Avtokluba Beograd naročimo 20 zemljevidov za razpis. — Beograjski Motoklub se prosi za pojasnilo glede članarine za leto 1924. mednarodni federaciji. — Od istega kluba se vzame na znanje pojasnilo glede vlog na razna ministrstva. — Isti klub se ponovno poziva, da se izjavi do 30. V. ali je pripravljen aranžirati v Beogradu prvenstveno dirko, ker bo v nasprotnem slučaju Savez dirko prenesel v drugo mesto. — Za sportno razstavo pooblasti Savez Rada Hriharja kot referenta za motoklubske zem.

Avtoklub sekcija Ljubljana osvaja naš predloge za izdajanje triptikov. — Perpar prijavlja pristop: sporoče se mu pogoji. — Isto se sporoči Klubu kolesarjev in motokliskov, Gornja Radgona. — Savez skleni nabavo znakov za savezne funkcionarje pri tekmah. — Tajnik.

Izjava

Podpisana preključem vse besede, kater sem izrazila zoper g. Kastelica kot nerodnične.

Ljubljana, 9. junija 1925.

SL. Fruškovač

Preklic

Podpisana Marija Martinec, posestnica hič iz Rudnika 2, preključem in obžalujem kot neresnične vse vesti, katere sem trošilo o gospodu Bogomiru Ceponu. Ljubljana, dne 9. junija 1925.

1225 Marija Martinec

Opozorilo

Podpisani Tomaž Kolar, posestnik na Čevicah št. 19 pri Dolenjem Logatcu izjavljam s tem v svojem in v imenu svojega sina Janeza, da nisem plačnik in sploh ne odgovoren za kakršnibodi sklepe kupčij, katere bi izvajal moj mlajši sin France Kolar in ne priznam nikakega plačila, izvršenega na najin račun po sinu Francetu. 1226 Tomaž Kolar in sin Janez

Vremensko poročilo

Ljubljana, 9. junija 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	764.8	14.0	vzhod	več. jas.	
Ljubljana . . .	14.	764.5	22.0	jug. vzh.	več. obl.	
Ljubljana . . .	21.	765.2	18.3	vzhod		
Zagreb	7.	764.3	19.0	zap.	več. jas.	
Beograd	7.	762.1	17.0			
Dunaj	7.					
Praga	7.	767.5	15.0	sev. vzh.	obl.	
Inozemost	7.					

Solnce vzhaja ob 4:13, zahaja ob 19:45, luna vzhaja ob 21:23, zahaja ob 6:51. Barometer stanovit, temperatura niža.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Večinoma jasno. V bolj urzlih krajih lokalni vetrovi.

zino, pomočniki in vajenci. Razkopavali so velike kupe in odmetavali na stran, tja na Korenov vrt. In počasi se je zopet začela odpirati pot: kakor globoka struga med strmimi bregovi, tako jo je bilo videti; kajti na obeh straneh so stikale pot skoro navpične do dva metra in še bolj visoke snežene stene. Le še izpred hiše bo treba odmetati, da bo laže priti do vrat. Odmetavali so na Korenov vrt, med ono iablano in slivo, ki sta se že le napol videli iz snega.

Ali komaj je bila pot tudi do sosedov odmet

Do Ohrida in Bitolja

8. Iz Skoplja v Ohrid

Iz Skoplja v Ohrid vozi ozkotirna železnica, pa ne širine 76 cm, kakor so železnice v Bosni ali zapadni Srbiji, marveč to je še ožja železnica širine 60 cm. To je vojaška železnica, ki so jo zgradili tekoni svetovne vojne Nemci, da so po njej zalagali svoje, bolgarske in avstrijske čete na frontnem odseku pri Ohridskem jezeru. Po vojni se je železnica popravila in sedaj se uporablja kot zasilna proga, dokler se ne zgradi normalna železnica.

Vodstvo našega kongresa je napravilo načrt za dva izleta: ena skupina je imela iti na Kosovo, druga na Ohrid in eventualno Bitolji; izleta sta se vršila istočasno, zato se je bilo treba odločiti ali za enega ali za drugega. Proti našemu pričakovanju se je velika večina odločila za Ohrid in le manjši del za Kosovo; za Ohrid je bilo pripravljenih nad 140, za Kosovo pa nekaj čez 60 kolegov. Srbijancem in Vojvodjanom, ki nimajo jezer in planin v bližini, je bil Ohrid mnogo bolj privlačen, nego Kosovo, ki ga že poznajo, ker tja čisto vodijo dijaške izlete. Toda ta velika množina je spravila aranžirje v veliko zadrego. Zakaj ohridska železnica ima majhno kapaciteto; vsaka kompozicija, kakor se imenuje vlak, more sestojati največ iz pet vagonov, sicer je nevarnost prevelika. Poseben vlak, ki nam je bil na razpolago, bi moral prepeljati le nekaj 60 do 70 oseb. Da bi se kolikor mogoče pripravljenih premislilo, so nam vodje izleta pričeli v živih barvah opisovati težko: Vožnja traja nepretrgoma dvesta ur, odhod iz Skoplja je popolnoma in prihod v Ohrid šele ob devetih zvečer. Potuje se tedaj po nepretrgani noči, v majhnih vagončkih, kjer eksistira samo tretji razred in kjer na spanje ni misliti — v voznom redu vidim označen tudi drugi razred, a takih vagonov nisem imel prilike videti. — Več kakor ta propaganda pa je zalegel živ vzgled, ki se je primeril izletnikom na potu k sv. Matki, kamor so se peljali s tem vlakom eno postajo daleč. Vlak je skočil s tira, kar je povzročilo precejšnjo zamudo, dasi nikake druge nevarnosti; ker se je splošno trdilo, da so na tej progi redno dogajajo slične, a tudi hujše nezgode, so nekateri pričeli mahovati. «Kaj pa, če lokomotiva poskoči s tira ravno na kakem mostu ter potegne vse skupaj v vodo, ko so mostovi tako ozki?», je modrovala previdno ena od slovenskih glav in se tudi odločila za Kosovo.

Ta predigra izleta morda pomaga nekoliko ilustrirati vožnjo na progi

Skoplje-Ohrid. Odhod je bil zares ob eni uri po polnoči s kolodvorja Gornje Skoplje, ki je pet minut bolj oddaljen nego glavna, oziroma prava stanica Skoplje; z Gornje Skoplja odhajajo ozkotirni vlaki. Tja smo prišli direktno z banketa, ki so ga nam v petek večer pridrili v Skoplje; ko so nas aranžirji prešli na kolodvor, nas je bilo samo nekaj manj kot sedemdeset; politika aranžirjev se je tedaj dobro obnesla. Nekaj malega se jih je naložilo še na osebni vlak, ki je odhajal kot normalno ob navedeni uri iz Skoplja, za ostale se je pridrili poseben vlak, ki je odšel pol ure za normalnim.

V vagončkih je bila tema, zato se ni bilo mogoče razgledovati, dokler je trajala noč. Dremlali smo in spali; ko pa se je pričelo svitati, smo baš prehajali iz tesne Suhodoline, ki veže Skopsko kotlino s Tetovsko, v široko in izredno dolgo Tetovsko ravnino, okrajano na celi zapadni strani z visoko steno zasnežene Šar planine. Odprl se nam je čudovito lep pogled, gotovo eden najlepših na vsem našem jugu, tako lep, da je človek tudi po nepretrgani noči takoj boder in čil.

V kolosalni panorami, skoro v ravnem nizu se vrstijo nad ravnino skaloviti, beli vrhovi Šara. Skoro vsi glavni vrhovi so enako visoki ter dosežajo 2500 m, škrbine in sedla med njimi so le neznatna. Toda pod glavnimi hrbti ni nikakega predgorja, kakor smo jih vajeni ob Alpah na Slovenskem, komaj neznatni obronki, veličastno veleorije se spuščajo tedaj skoro neposredno in prilično strmo v Tetovsko ravnino, ki leži pri Tetovu 420 do 450 m nad morjem. Pokrajina napravi izredno mogočen vtis; slika te spominja na pogled, ki ga imaš z blejske pokrajine proti Stolu in Begunjskici, samo da je še veličastnejši. Tetovska ravnina imenovana Polog, je dolga 45 km, široka okrog 10 km; v vsem tem obsegu se dviga na njenem zapadnem robu ta strma, ogromna stena Šarplanine, kateri pregledaš od tu vse vrhove od stožčastega Ljubotina na severu, do onih vrhov neznanega imena tam na jugu nad izvorom Vardarjevina. Ni čuda, da je ta veličastna planina pustila tako vidno sled v narodnem spominu, ki ji je prisodil tako imenitno vlogo v narodnem epu. Vila s Šarplanine mora zares pregledati pokrajino na daleč in široko. To bodo izleti za Skopljance, kadar se tu razvije turizma!

Železnica vozi od vzhoda naravnost proti Tetovu, mestu, ki leži na vzhodni planini. Ima 15.104 prebivalcev, a mu tega na zunanji ni videti, ker je vse skri-

to v drevju, višjih zgradb pa nima nikakih. Okrog Tetova uspevajo namreč najboljša jabolka cele Južne Srbije, vrh tega obilica najboljših pravih kostanjev; odtod so pošiljali jabolka in drugo sadje na vse strani, celo v Carigrad na sultanov dvor.

Od Tetova gre železnica do Gostivara popolnoma ravno, in sicer tik ob glavni cesti, ki drži skoro natančno po sredi ravnine od severa proti jugu. Vardar je ostal precej sam na levi strani, mi pa se vozimo neprestano preko mostov. Čudovito mnogo je tu rečic in potokov, ki brziijo ob planine preko ravnine do Vardara. Vsi so polni vode, ki dere izredno naglo in šumeče, dasi ravnina ni videti tako močno nagljena. Vrh tega je voda iz teh deročih glavnih strug razpeljana po nešteti umetnih vodotokih po njivah in travnikih; tu vidiš cel kos travnika pod vodo, tam prodira voda v širokem pasu po sveži travi ali njivi. Nikjer na jugu nisem videl s tekočo vodo tako bogato obdarjene zemlje, kakor je Tetovska ravnina. Zato pa je ravan povsod v sveže zelenih travnikih in njivah, vendar je videti travnikov več. In pa mnogo je drevja ter grmovja, osobito v južnem delu, kjer je vrb, topolov, jagnjedov itd. Kakor da smo kje v severni pokrajini. Toda gore ob straneh so gole, malokje drevje, kaj šele gozd. Le visoko na Šarplanini se vidi pod snežnim pasom večji kompleks redkega gozda.

Vožnja z izletniškim ali celo s posebnim vlakom ima to slabo stran, da ne prideš z domačini v dotiko. Kar vidiš ljudi od daleč, na postajah, na polju, na cesti — v tem predelu v bližini železnice ni nikakih vasi marveč le na desni in levi na robu ravnine, — je obilo Arnavtov, osobito v južnem delu, okrog Gostivara. Predel okrog Gostivara je celo najpompnejše mesto na tej železnici; tu so Arnavti lani ali predlanskim poneli napadli vlak, oropali popotnike do golega, ustrelili one, ki so se upirali z orožjem, in jo popihali s plinom. Teren je zanje ugoden, ker pride tu železnica najbližje albanski meji, ki je takoj za glavnim grebenom v značni črti komaj 25 km oddaljena, a tako, da se pride do nje samo po goratem, nekoliko gozdnatem terenu. Toda Arnavti, ki so napadli oni vlak, niso bili iz Albanije, marveč iz ene naših vasi; prišli so jim na sled, jih spoznali in zdaj so za 10, 15 do 20 let na robiji. Odtlej ni več čuti o sličnih napadih. Vendar ima tu vsak vlak orožniško spremstvo v polni opremljeni; videl sem sedeti žandarje na bryornem vlakcu, ki smo ga srečali, s puško v roki; tudi naš poseben vlak so spremljali, dasi ne v velikem številu. Toda bolj kot orožniki ti zagotavlja mir in red povsem mirno obnašanje sopot-

nikov, majbezskrbnejši promet na postajah, kjer moreš popiti rakijo ali vino, kavo ali čaj, prigrizniti to ali ono. Vidiš, da si v pacificirani deželi, kjer more vsakdo normalno vršiti svoje posle in kjer napadi kačakov sedaj ne tvorijo mnogo večji procent rizika, kakor običajni roparski napadi v drugih deželah; vsaj za bližino železnice velja to. Tudi pozneje sem še mnogo izpraševal glede kačaskih napadov, a soglasno so zatrjevali domačini, da so zadnje leto popolnoma prenehali. Nekaj je učinkovala Ahmedova zmaga v Albaniji, nekaj bolj ša pravna organizacija pri nas, o čemer pričajo številne orožniške postaje ob poti. Te vidiš povsod na ekspanzijskih točkah, na višinah in spodaj; ne velike, nekako kvadratne zidane hiše. A poprej je bilo baš v tem sektorju najhujše; tu okrog Gostivara so bila v turški dobi arnavtska nasilstva najhujša. In prva leta po zaključku svetovne vojne so se strahote arnavtskih zulumčarstev ponovile še enkrat. Kmetijski fant iz teh krajev mi je pripovedoval l. 1920., da so morale oblasti razdeliti orožje med naše ljudi; po vseh vaseh in da so se večkrat dvignile trupe po 200—300 naših kmetov, da so odbile nanad arnavtskih tolpa na črede ali vasi. Večkrat so morali po dva tri dni za kačaki, da so rešili že odgnano živino. Vse od vasi bolj oddaljene planine in pašnike pa so morali opustiti. Tu je tedaj zboljšanje občne varnosti največjega ekonomskega pomena, zakaj kmetije, ki so imele nekdanj po mnogo sto ovc in obilo goveje živine, imajo zdaj komaj desetino tega.

(Dalje prihodnjik.)

Dopisi

DRAVLJE. Draveljsko gasilno društvo je praznovalo preteklo nedeljo 20-letnico svojega obstoja, svojega dela. V vsem tem času je požrtvovalno nudilo pomoč vaščanom v slučaju požarov in povodnji. Umevno je, da so se tega praznika vaščani radi udeležili ter s tem priznali zasluge društva. Med članstvom je se precejšnjo število ustanovitelj gas. društva, ki so seveda tudi bili deležniki jubileja 20-letnega dela v korist bližnjemu, tako predvsem načelnik g. Ivan Brecljnik, ki je vsa leta pri društvu vztrajal no deloval. Slavlja so se udeležila tudi vsa sosedna društva savske župe z brizgalnicami iz St. Vida, Glinca, Podutika, Zgornje in Spodnje Šiške ter priredila lepo gasilsko vajo. Po vzorno izvedeni vaji pod vodstvom župnega načelnika g. Josipa Arharja iz Vižmarjev se je vršila veselica pri Bežaku. Društvu želimo napredek po začetni poti, vedno bližnjemu v pomoč. Članom ustanoviteljem pa doživljate novega jubileja pod geslom «Na pomoč!»

VEVČE. Pri strokovni zvezi papirniškega delavstva sta Franc Kukavica in Karol Pintar ustanovila svojlas fond za podporo stav kujočim delavcem. Od organiziranega delavstva se v ta fond terja mesečno po 10 Din z zagotovilo, da se bo, ako bodo izstopili iz organizacije, vsakemu ves vplačani znesek takoj vrnil. Iz raznih razlogov, predvsem pa, ker je tak fond v nasprotju z zakonom o zaščiti države, vsled česar se zna zgoditi, da oblasti ves fond zasežejo, izstopa naše narodno delavstvo iz te zveze ter zahteva obljubljeno vrnite vplačanih prispevkov, seveda brezuspešno. Zato pomivamo g. Pintarja in g. Kukavico, da se izstopivšim delavcem takoj vrnejo vplačani zneski, ker si bomo morali pomagati sicer na drug način, ki vam bo manj ljub. Z ustanovitvijo tega fonda ste kršili ne samo zakon o zaščiti države, ampak tudi društvena pravila. Svarimo tudi druge delavstvo, naj v ta fond ne vplačuje nikakih prispevkov, ker ni izključeno, da ga bo prej ali slej na podlagi zakona o zaščiti države zasegla pristojna oblast.

BLED - JESENICE. Uporizoritev «Golgo-te» na Bledu dne 6. junija, kjer so nastopili jeseniški Sokoli, je bila v vsakem oziru na višku. Velik sloves si je pridobil tudi jeseniški salonski orkester, ki je izvalil svoje v resnici dovršene komade. Bratje in sestre dokazali ste svojo umetniško zmoglost in doprinesli ste dokaz o višku svoje požrtvovalnosti. Večinoma na lastne stroške ste se podali na Bled, prečuli ste skoro vso noč, zgodaj zjutraj pa ste zopet hiteli na naraščajski dan v Kranj. Ponosni smo na vas, ki delujete in prinašate vsestranske žrtve v čast Sokola. Lahko služimo v zgled. Zdravo! — Leo P.

GRADAC. Poleg Sokola imamo pri nas tudi Orjuna, ki prav živahno deluje med Belokranjci. Ker smo pa radi dohodkov navezani sami nase, priredi tukajšnja Orjuna veliko vrtno veselico dne 14. junija popoldne. Za jestvine in pijačo bo dobro preskrbljeno, ker se bodo prodajale v režiji organizacije po zmernih cenah. Z veselico je zvezan tudi ples. Ker so železniške zveze ugodne, posetite ob tej priliki Gradac!

VOJNIK. Podmladek Rdečega križa meščanske šole v Vojniku priredi razstavo risarskih izdelkov v dvorani Posojilnice v dnevih 11. do 14. junija 1925.

Izdajatelj in lastnik: «Konzorci» Jutra
Odgovorni urednik: Andrej Rožem
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

Es-ka so le najboljše
Jogo Torpedo najceneje pri
Bianchi Palača Ljubljanske
J. Gorec kreditne banke in
Gospodarska c. 14
Val na domstni deli in oprema.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obri

Slike za legitimacije
družbe najhitreje fotograf
vagon HIBER Ljubljana, Valvazorjev trg 108

Mehan. delavnica
strojni obratovi, novo
opremljena za vsako vrsto
del, polje, se ugodno
oda ali v najem. —
Pisro se v Mariboru, 17-
alka cesta 16. 13328

Pekarija
na delu, se vzame tako
in najem. Ponudbe na upr.
Jutra pod št. 13327

Službe

(Iščete)
Iščem mesto službe
v neki večji trgovini. Sem
kavice zmogel, oženjen in
braz otrok. — Naslov pove
podružnica Jutra v Mari-
bodu. 12965

Skladiščnik
dobro moč v splošni
stroki in liti tr. žel. žel
premeniti službo. Cenjene
ponudbe na upravo Jutra
pod «Skladiščnik». 2

Elektro-obračunovodja
z večletno prakso, išče me-
sta kot obračunovodja, nad-
monter ali kaj sličnega. —
Ponudbe na upravo Jutra
pod «Obračunovodja» 13338

Prodajalka
starejša moč, vsestransko
izurjena v mešani trgovini,
poštena in zanesljiva, z do-
brimi spretnostmi, želi mesto
v Jugoslaviji. Najraje na
Bajsterkem. — Naslov pove
uprava Jutra. 12940

Vodstvo
leone trgovine ali industrije
prezema strokovnjak (teh-
nični in komerc.). — Večja
kavcija na razpolago, ev-
soudelstva. — Dopise pod
«Vodstvo podjetja» na upr.
Jutra. 12732

Mesto natakarice
na deteli, iščem. Eventuel-
no prevezem tudi gostilno
na račun — leven poklica
pomagam tudi pri gospo-
dinstvu. — Cenj. ponudbe
prosim na upravo Jutra
pod «Pridna in poštena». 13111

Prodajalka
spretna in priključna, z
daljšo prakso v spenceriji
in delatnici, želi mesto
izven Ljubljane. — Cenjene
ponudbe na upravo Jutra
pod značko «Takoč» 13036

Reduciran sluga
sprejme enako službo za
700 Din mesečno. — Govori
tudi perfektno nemško.
Naslov pove uprava Jutra
pod značko «D.» 13383

Urar
dobro izučen, išče mesto v
kaki urarski delavnici kot
mekanik. Bil je več let
inženir, samostojen de-
lavec in izvršje točno in
solidno vsa mehanika dela.
Ponudbe na upravo Jutra
pod značko «U.» 12971

Kočijaž
imam vajen kočijažih in
vseh konj. v vozu in
ob seštom, dostojen kava-
nist, se išče. Plaša 600
in mesečno, obliki in vsa
delo. Le tih prosvetli, ki
ne njeje, urano prišlo v
Jutra. Ponudbe pod št. 13319

Prodajalka
spretna in priključna, z
daljšo prakso v spenceriji
in delatnici, želi mesto
izven Ljubljane. — Cenjene
ponudbe na upravo Jutra
pod značko «Takoč» 13036

Reduciran sluga
sprejme enako službo za
700 Din mesečno. — Govori
tudi perfektno nemško.
Naslov pove uprava Jutra
pod značko «D.» 13383

Urar
dobro izučen, išče mesto v
kaki urarski delavnici kot
mekanik. Bil je več let
inženir, samostojen de-
lavec in izvršje točno in
solidno vsa mehanika dela.
Ponudbe na upravo Jutra
pod značko «U.» 12971

Kočijaž
imam vajen kočijažih in
vseh konj. v vozu in
ob seštom, dostojen kava-
nist, se išče. Plaša 600
in mesečno, obliki in vsa
delo. Le tih prosvetli, ki
ne njeje, urano prišlo v
Jutra. Ponudbe pod št. 13319

Prodajalka
spretna in priključna, z
daljšo prakso v spenceriji
in delatnici, želi mesto
izven Ljubljane. — Cenjene
ponudbe na upravo Jutra
pod značko «Takoč» 13036

Reduciran sluga
sprejme enako službo za
700 Din mesečno. — Govori
tudi perfektno nemško.
Naslov pove uprava Jutra
pod značko «D.» 13383

Absol. samostojen

književni bilancist
z večletno trgovsko, ban-
ko in industrijsko prakso,
perfektno posameznik, ve-
likov. želi spremeniti se-
danje mesto, gro tudi na
delo. Razpolaga s prima
referencami in eventualno
kavcijo. Cenjene ponudbe
pod «Nastop julij» na upr.
Jutra. 12178

Dekle
pridno in pošteno, išče
službo v gostilni kot začet-
nica. Ponudbe pod značko
«Začetnica» na upravo
Jutra. 13301

Absolviran jurist
z letiti, išče primerno
mesto. — Cenjene ponudbe
pod «Jurist 654» na upr.
Jutra. 13246

Prodaj

Narodno nošo
avbe in pasove, prodam.
Naslov pove uprava Jutra
pod «Ugodno». 12748

Manufaktura
prodam celotno zalogo ma-
nufakturne trgovine v vred-
nosti ca. 250.000 Din. Pla-
nilo na ugodne obroke. —
Ponudbe na upravo Jutra
pod «Ugodno». 12748

Aparat za potenje
(suh zrak ali para) Heis-
luthdapparat, zelo fin, se
prod. — Ogleda se lahko
vsak dan od 1—3 pop. pri
Bijaku, Rimska cesta 24/1.
Naslov pove uprava Jutra
pod «Ugodno». 13214

Pozor!
Dva jako dobro ohranjena
breke, eden čisto nov, drugi
srednje, se ugodno pro-
daja. Naslov pove uprava
Jutra. 12906

Moško in motorno kolo
se prod. na Poljanski cesti
št. 47/I, levo. Ogleda se
lahko med 13.—15. uro. 13178

Dvigalo
(Auhzug), novo, zelo pri-
ključno, postelje z nočno om-
bilo, novo, iz mehkega le-
sa. Cena 1600 Din. — G.
Mekind, pleskar, Novi
Vodmat. 12929

Pisalna miza
najmodernejša, 170 x 55, iz
trpežnega lesa in lesenico iz
med 4 s farinacimi, se cen-
je prod. Vprašanja na upr.
Jutra pod št. 13135. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Dvokolesa

otroški vozilci in pneuma-
tika po znanih cenah. Cen-
je franko. Prodaja na ob-
ročje. «Tribuna» F. B. L.
tovarna dvokolesa in otro-
ških vozilov. Ljubljana,
Karlovaška cesta 4. 258

Hotel, slaščičar, pek
in medlar pomeni dobiti
veliko misel, stroje, manjše
in veliko peč za pečivo,
orodje, omare vseh vrst
itd. v havarni v Sp. Šiški.
11330

Mizarju
censo prodam sušilnico
(Trochenschrank). Kavarina
v Sp. Šiški. 13321

Oblačilno blago
v ostankih in od kosa ku-
pite vedno dobro in najce-
njeje v TEKSTILZARJAH,
Ljubljana, Krekov trg 10,
prvo nadstropje. — Znanji
naročniki, pošite po ceniki!
13324

Novi ženski čevlji
št. 37, temorjav, mo-
derna fasona, se prodajo
za 200 Din. — Naslov pove
uprava Jutra. 13306

Dve spalnici
temni, iz trdega lesa, poli-
rani, prod. H. Bitten, Vi-
šmarjeva 77, št. Vld nad
Ljubljano. 13303

«Geroth»
pomolni motorji za kolesa,
provizorne izloček, 3 nova,
1 zelo malo rabljen, ugod-
no naprodaj. Naslov pove
uprava Jutra. 13307

Pohišto
dobro ohranjeno, na 2 sobi
(spalno in jedilno) se pro-
da v Rotni dolini 4, cesta
10 (Pod Rotnikom). Ogleda
se lahko od pol 3. do 4.
ure popoldne. 13315

Nova otomana
s usnjem prevlečena, se po
ugodni cenji prod. Naslov
pove uprava Jutra. 13309

Mobilije
Prodaj se 2 omari, umival-
nik, postelje z nočno om-
bilo, novo, iz mehkega le-
sa. Cena 1600 Din. — G.
Mekind, pleskar, Novi
Vodmat. 12929

Pisalna miza
najmodernejša, 170 x 55, iz
trpežnega lesa in lesenico iz
med 4 s farinacimi, se cen-
je prod. Vprašanja na upr.
Jutra pod št. 13135. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine, gumaste nogavice in
bolno nogo, rjavo čevlje
št. 37 in rjavo galosje št. 38.
Dvor št. 14/II. 13093

Prodaj:
dobro ohranjeno pištasto so-
lo, tovarniške hiše in ma-
šine,

James Oliver Curwood

Onstran pragozda

Sele ko sta imela dobre pol milje za seboj, je izpregovoril Roger:

«Cassidy misli sedajle, da grem res proti severu. Toda, moti se. Midva greva naravnost h koncu hrbta Craggovega vrha, kjer je tolika množica skal, da bi se tja niti sam hudič ne drznil. Morava tja, Pikec. Dekleta ne smeja pustiti ravno sedaj. Ne smeja.»

In Roger se je za trenotek ustavil ter je pogladil Pika. «Ako bi tebe ne bilo, Pik — bi me zdajle Cassidy imel. Prav gotovo. In čudim se, Pik — zares se čudim, čemu je Bog pozabil dati psom govorico.»

Pik je v odgovor zacvilil in potovala sta dalje po nočni temi.

VI.

Mrzia meglja je kalila blesk zvezd, a je izginila, ko sta Roger in Pik imela za seboj planino med potokom in Craggovim hrbtom.

Nista hitela, zakaj Mc Kay je zaupal besedi Cassidyja. Vedel je, da ta rdečelasi lovec ljudi ne prelomi svoje obljube; dve polni uri bo čakal v koči Indijanca Toma in še pet minut povrh.

«Le zakaj ne pošljejo koga drugega, ki bi me lovili?» je premišljal. «Koga, ki bi ga sovražil jaz in ki bi sovražil mene. Čemu so poslali Cassidyja — najbolj iskrenega in poštenega moža izmed vseh, kar jih nosi rdečo uniformo? Nobene zlobnosti mu ne morem zaigrati, ne smem ga žaliti. Pikec! In če me kdaj vendarle spravi za mrežo, vem, da mu bo hudo. Toda služba je služba, in Cassidy je poštenjak.»

Craggov vrh se je dvigal na koncu planjave in Roger je za trenotek obstal, zroč v temo na vzhodu. Miljo odtod je ležala hiša Jeda Hawkinsa, tiha in temna, pod slabim svitom zvezd.

In v tisti hiši je Nada. Imel je čut, da sedi Nada zdajle ob svojem okencu, zre v temo in misli nanj — in silno hrepenenje mu je stisnilo srce ter ga vlekle tja. Ali okrenil se je zopet k zapadu.

«Niti sporočiti ji ne moreva, kaj se je zgodilo, bratec!» je rekel, čuteč, kako potrebna je zdaj previdnost. «Nekaj časa jo morava pustiti v misli, da sva odtod za vselej izginila. Ko bi jo Cassidy videl in ž njo govoril, njene modre oči bi naju lahko izdale, ako

bi vedela, da se skrivava med skalovjem v Parnem kotu. Upam, da se s Cassidyjem sploh ne snide.»

Skale po njihovih nogami so postajale večje in številnejše, in napredovala sta zdaj le počasi, spodtikajoč se v temi. Toda pot sta si našla tudi tako.

Tu ni bilo niti bilke, niti enega samega živega bitja. V tej sivi, po solncu vžgani jalovi krajini je bilo nekaj sovražnega, smrtonosnega.

Vedno više in više sta plezala preko razklane množice skalnih klad. Nič se nista pogovarjala, nego se vzpenjala le kvišku k vrhu, kjer je stala skala, silno slično orjaškemu nagrobniku.

Končno sta dospela in v globoki senci skal, kjer je bila preproga mehkega peska in stena na obeh straneh, je razgrnil Roger svoje odeje. In zaspala sta, milijon zvezd pa se je zdel, da trepeče prav blizu nad njihovimi glavama...

Prebudila sta se ob svitanju. Toda vse naslednje tri dni se nista genila odtod ter se nista pojavila izza skalnih barikad cele tri dni, nego le ponoči. Zakaj podnevi je Parni kotel pod žarečim solncem, stoječim prav nad njim opoldne, popolnoma zaslužil svoje ime. Mogočne pečine so bile razbeljene, da bi si človek opeknel roke in noge, ako bi se jih doteknil, a vzduh je bil med temi sivimi in belimi skalnimi zidovi zaduščen, da je stiskal grlo.

Tako ostrašujoč dojem je vzbujal Parni kotel, ako ga je gledal kdo s planine. Toda na njegovem vrhuncu je bil raj, poln zelenja, žolnosti in zlata — brezkončna divjina, posuta z lesketajočimi se jezerci, tu pa tam z jelkami in cedrmi. In sredi med robom planine in tem najvišjim skalnim vrhom skrita očem ljudi in zveri, sta si našla Roger in Pik tretjega popoldneva zatočišče.

Bilo je to hladno mesto kakor v špilji vzlic saharški vročini, obklopujoči to vlahino. Dvoje ogromnih skal se je namreč oprlo z rameni druga ob drugo, da je pod njima nastala nekaka grobnica, visoka, da je mož lahko stal v nji pokonci in da solnčna luč in žar nikoli nista prodrla vanjo.

Tega tretjega popoldne, ko je žarko julijsko solnce obteklo že polovico svoje poti k zapadnim pragozdom, sta oba, Pik in njegov gospod, hrepenče zrla z isto mislijo v glavi proti vzhodu, kjer je stala hiša Jeda Hawkinsa.

«Nocoj ji to poveva,» se je oglasil Roger Mc Kay končno z nekim silno resnim glasom. «Poskusiva in ji poveva vse.»

Pikove naježene brke, štrleče mu kakor krtača, so se radostno zgenile in z repom je začel kositi po pesku. Bil je premeten hinavec, ta Pik, kajti včasih se je delal, kakor bi vse razumel, pa

če je bilo res ali ne. In Roger, stoječ ob stvi skalni steni, pred vhodom v njuno grobnico, je nadaljeval:

«Poštenjaka ostaneva, Pikec, in bil bi hujši zločin nego umor, ako bi ji ne povedala resnice. Ne bilo bi v redu, ako bi živeli še dalje v laži, dasi jo ljubiva bolj kakor sama sebe. Povem ji, da sem proklet razbojnik. A ona ne bo razumela, in potem — mislim, jo mahneva lepo hitro k severu. Ako bi le ne bilo tega Jeda Hawkinsa! Skrčil je pesti.

«Preden odideva, ga ubijeva. Potem bo ona na varnejšem.» Čakala sta, dokler se ni stemnilo. Sele ko so ležale po dolini goste sence, je stopil Mc Kay iz skalne pušave.

Uro kasneje sta se že plazila po temi k Hawkinsovi hiši. V nji je bilo svetlo, a v Nadinem oknu je bila tema. Pik se je skrčil po tleh, ko ga je pritisnila gospodova roka.

«Sam pojdem tja,» mu je rekel. «Ti ostaneš tu.» Zdelo se mu je, da čaka že dolgo. Ni slišal tihega tap, tap, s prsti svojega gospoda na steklo Nadinega okna. In tudi Roger ni slišal v odgovor na svoj znak odznotraj ničesar, nego monotonni glas iz druge sobe. Čakal je pol ure, ponavljaje včasih svoj znak. Končno so se odprla vrata in Nadina postava se je pojavila, odražajoč se motno v svetlobi iz sobe.

Mc Kay je potkal znova, čisto tiho in vrata so se zopet urno zaprla za njo. V trenotku je že bila ob svojem oknu, ki ga je odprla. «Gospod Roger,» je šepetala, «ste vi?»

«Da,» je odgovoril in iskal v temi njeno ročico. «Jaz sem.»

Ročica ji je bila hladna in njeni prsti so se trdo oklenili njegove desnice, kakor bi se nečesa bala. Pik se zdaj ni mogel več premeta, govati in se je približal neslišno. Čul je tiho, trepetajoče šepetanje Nadine. Iz njenega, kakor iz Rogerjevega glasu je zvenelo nekaj, kar ga je sililo, da je bi tiho in je napeto posluškoval.

Po nekaj minutah je gospod stopil v temo, odšel nekaj korakov poklicaj Pika in zrl zopet na motno luč v hiši.

«Nocoj ne more priti k nama, Pikec,» je pojasnil Roger; «zato pa pride jutri popoldne k smrekam, in midva jo ondi počakava.»

In šla sta tja, sedela dolgo v dišeči senci skupine smrek, ter se vrnila domov v grobnico med skalami šele ob svitanju. Večino dneva je Roger prespal. Bilo je že pozno popoldne, ko sta poslednji jedla tamkaj. Mc Kay je zlezal še na najvišji vrh, popužil ondi pipo tobaka in zrl na zapadajoče solnce. Ko je izginilo za smrekami, se je vrnil k skrovišču in se ozrl po Piku. A Pik je bil izginil.

Mizarski delovodja

za tovarniški obrat, zmožen vseh del v mizarsko stroko spadajočih del, dober organizator in kalkulac. se sprejme.

Vstop septembra t. l.

Ponudbe z zahtevki in spričevali na Poštni predal 49⁴, Maribor. 3235a

Skoraj 40 milijonov Din

razdeli Državna razredna loterija na dobitkih pri X. kolu, ki pričinja 13. julija.

Vsaka tretja srečka dobi.

Z eno srečko je mogoč dobiček poldrugi milijon Din

X. kolo Drž. razredne loterije traja 5 mesecev od julija do novembra ter je razdeljeno na 5 razredov.

Zrebanje za I. razred se vrši dne 13. in 14. julija t. l.

Cela srečka stane 80 Din, polovična 40 Din, četrtinska 20 Din.

Pišite takoj ali sporočite ustmeno

Zadružni hranilnici

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19, ki Vam je z vsemi informacijami na razpolago ter Vam srečke proti položitvi cene takoj dopolje.

ANDRO SEŽUN

MARA SEŽUN roj. SEKULA

poročena

Ljubljana, 10. junija 1925

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preobličijo.

I Portlandcement

samo prvovrstno blago v vsaki množini v sodih in juta vrečah nudi po najnižji tovarniški ceni

Tovarna cementa v Zidanem mostu.

Službo dobiva takoj dva dobro izveščana prikojevalca (krojača) proti ugodni plači.

Pismene ali osebne ponudbe na Konfekcijsko tovarno **Fran Derenda & Cie.**, Ljubljana, Emonska cesta št. 8. 3202a

Nenadoma nas je zapustila naša zlata

Alenčica

Pokopali smo jo v torek, dne 9. junija 1925 na kranjsko pokopališče.

Vsem, ki so nam v grozni nesreči tako postrvovalno pomagali, nas tolažili, našega angelčka okrasili s cvetjem in ga spremili do groba — Bog plačaj! Kranj, 10. junija 1925.

Rodbina Bezljaj.

3272a

Tužnega srca javljamo vest, da je gospod

Viktor Nagy

upravitelj Centralne vnovčevalnice za živo in zaklano živino d. z. o. z.

po kratkem bolehanju nepričakovano preminul. Pogreb pokojnika se bo vršil dne 11. junija ob 4. uri pop. od mrtvašnice javne bolnice k Sv. križu.

Pokojnika obdržimo kot vestnega, poštenega in marljivega sodruga v najboljšem spominu. Lahka mu zemlja!

V Ljubljani, dne 9. junija 1925.

Poslovodstvo Centralne vnovčevalnice za živino d. z. o. z. v Ljubljani.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo

52-4 I
L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 67. Telefon št. 950.

VELIKI ZEMLJEVID SLOVENIJE

Merilo : 1 : 130.000

za urade, šole, pisarne in javne lokale, z najnovejšo politično razdelitvijo Slovenije v okrožja in z najnovejšo državno mejo

je pravkar izšel.

Nenalepljen zemljevid, sestavljen iz šest listov stane 120 Din

nalepljen na močnejši papir s platnenimi pregibi 240 Din

nalepljen na platno s palicami 360 Din

Zemljevid se naroča v

knjižarni Ziskovne zadruge

v LJUBLJANI, Prešernova ul. 54

nasproti glavne pošte

Prodaja

zobotehniškega orodja, zobovja, ateljeja in zlata.

Vsled sklepa okr. sodišča v Ljubljani A I 69/25/11-12 vrši se iz zapuščine umrlega zobotehnika Selmarja Kruhme dne 15. junija 1925. od 9. ure dalje na Bleiweisovi cesti 13/III. prostovoljna sodna prodaja raznega zobotehniškega orodja, zobovja, oprave ateljeja in zobotehniškega zlata in platine. Predmeti se bodo oddajali takoj proti gotovemu plačilu.

3174a Dr. Andrej Kuhar
notar kot sodni komisar.

Penzijonat in restavracija „Slovenec“

Vila Ricca, Baška na otoku Krku

priporoča svoje lepo urejene in zajamčeno čiste sobe poleg kopališča. Hrana prvovrstna, kakor tudi najboljša vina. Preskrba s stanovanjem hrano in kopališko takso Din 70.— za osebo na dan.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

3223a Gabrijel Breznik, restavracija.

Elektrotehnične tvornice

ŠKODOVIH ZAVODOV v Pizni

Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo:

najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade:

električne centrale, električne železnice, cukrarnice, pivovarne, rudniške naprave itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Posvet inženirja je brezplačno na razpolago.

Naročite

znamenite svetovne romane:

Coster-Debeljak, **Ulenspiegel**. Roman. Broš. 60 Din, vez. 70 Din, Pošt. 3 Din

Fogazzaro-Budal, **Svetnik**. Broš. 64 Din, vez. 72 Din, pošt. 2-50 Din.

Barbusse-Debeljak, **Ogenj**. Roman, Broš. 30 Din, vez. 38 Din, pošt. 2-50 Din.

Harban Vajanski-Albrecht, **Leteče sence**. Broš. 22 Din, vez. 28 Din, pošt. 1-50 Din.

Sienkiewicz-Mole, **Z ognjem in mečem**. Broš. 106 Din, vez. 120 Din, pošt. 5-50 Din.

Izdaja jih

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54.

Naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretresujočo vest, da je naš ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

Viktor Crobath

danes dopoldne nenadoma preminul.

Truplo se prepelje v Kranj, kjer se položi v četrtak ob pol 6. pop. k večnemu počitku.

Ljubljana-Kranj, dne 9. junija 1925.

Žalujoče rodbine: Crobath, Bedenk, Vukojevič, Dr. Pušenjak.

Mestni pogrebni zavod, Ljubljana

Brez posebnega obvestila.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, oče, ljubi brat, bratranec, stric in svak, gospod

Viktor Nagy

poslovodja Vnovčevalnice,

po kratki, mučni bolezni, nenadoma preminul.

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtak, dne 11. junija 1925. ob 4. pop. izpred mrtvašnice v državni bolnici na pokopališču k Sv. križu.

V Ljubljani, dne 9. junija 1925.

Žalujoči ostali.